

Co-funded by the Rights,
Equality and Citizenship (REC)
Programme of the European Union

Toolkit voor de opleiding van begeleiders van Youth for Love-scholen – Addendum

Een integratie voor de toolkit “Youth for Love” (eerste editie) voor schoolbegeleiders en opvoeders om scholen te ondersteunen bij het voorkomen en aanpakken van geweld onder jongeren op school.

Deze toolkit werd medegefinancierd door het **programma Rechten, gelijkheid en burgerschap van de Europese Unie (20-202216)**.

De inhoud van deze toolkit is uitsluitend de mening van de auteurs en valt onder hun eigen verantwoordelijkheid. De Europese Commissie aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid voor het gebruik dat eventueel wordt gemaakt van de informatie die erin is vervat.

Wetenschappelijk toezicht:

Mara Ghidorzi, Mariaelena Vittori – AFOL Metropolitana, Corinne Reier – ActionAid Italië

Teksten en methodologieën: Mara Ghidorzi, Mariaelena Vittori – AFOL Metropolitana; Corinne Reier, Maria Sole Piccioli – ActionAid Italië

Bijdragen: Livia Aninoșanu – CPE, Mariza Tsachali, Despoina Kardogerou – ActionAid Hellas, Alessandra Folcio – ActionAid Italië, Nele Kelchtermans, Charlotte Decroc – UCLL.

Supervisie: Maria Sole Piccioli – ActionAid Italië

Bewerking door AFOL Metropolitana

Uitgebracht in mei 2022

Contacten:

Website: <https://www.youthforlove.eu/>

E-mail ActionAid Italia : educazione.ita@actionaid.org

SAMENVATTING

Het “**Youth for Love 2**”-project, dat medegefinancierd wordt door de Europese Unie – Ministerie van Justitie, Consumenten en Gendergelijkheid, heeft tot doel geweld onder leeftijdsgenoten (14-18 jaar) te voorkomen, op te sporen en aan te pakken in 5 lokale gemeenschappen in 4 Europese landen (Italië, België, Griekenland, Roemenië); Dit door het aanmoedigen van positief gedrag ter voorkoming en bestrijding van geweld onder leeftijdsgenoten bij jongeren, gezinnen, onderwijsprofessionals de bredere gemeenschap. Zij zullen betrokken worden bij initiatieven door en voor jongeren, om geweld onder leeftijdsgenoten te voorkomen en aan te pakken.

Het project is de voortzetting van het vorige project, “**Youth for Love**”, dat tussen 2019 en 2021 werd gerealiseerd met een sterke focus op gendergerelateerd geweld. De doelstellingen en geleerde lessen van dit traject benadrukken de rol van het onderwijssysteem. Dit addendum moet studenten de kennis, vaardigheden en middelen verschaffen om, met de lens van intersectionaliteit, kwesties in verband met geweld door leeftijdsgenoten/cybergeweld te begrijpen. Bovendien moet het ervoor zorgen dat leerkrachten en schoolbegeleiders in staat zijn om:

- Begrijpen wat intersectionaliteit betekent en welke mechanismen aan de basis liggen van geweld onder jongeren
- in staat zijn adequaat te reageren op preventie en bescherming en door te verwijzen in geval van geweld door groepsgenoten/cybergeweld.

In deze visie zijn scholen belangrijke actoren en, in deze tweede “editie” van het project, volgens de principes van de “Whole School”-benadering, werken zij nauw samen met de families van de leerlingen, door een hoge betrokkenheid van de ouders in de activiteit van het project. Deze toolkit is een integratie met nieuwe inhoud, instrumenten en methodologische aanwijzingen, gemaakt met het doel om “Toolkit 1” te versterken in zijn doelstellingen over de verspreiding en de duurzaamheid van het project. Het biedt theoretische en praktische begeleiding om schoolprofessionals te ondersteunen bij het voorkomen, bestrijden en reageren op intersectionele discriminatiemodellen, peer/cyber-geweld onder tieners, een complex en structureel fenomeen met meerdere vormen en ernstige gevolgen. Andere belanghebbenden, zoals opvoeders of verenigingen, zouden ook voordeel kunnen halen uit het instrument, om gelijkaardige programma’s te promoten en te organiseren in andere formele of informele onderwijscontexten.

INLEIDING

Overzicht van het project Youth for Love

Youth for Love 2 wordt uitgevoerd binnen het wettelijke en conceptuele kader van de strategie van de Raad van Europa inzake de rechten van het kind 2016–2021, waarin geweldpreventie wordt genoemd als een van de vijf prioritaire gebieden om de bevordering van de rechten van het kind te waarborgen. Uit onderzoek blijkt dat er tal van risicofactoren zijn die sterk verband houden met geweld door jongeren en die zich op verschillende niveaus voordoen: individueel niveau (d.w.z. persoonlijkheids- en gedragsfactoren), gezins- en hechtrelatieniveau (d.w.z. negatieve invloed van leeftijdgenoten, gebrek aan sociale banden, slechte ouder-kindrelaties, antisociaal gedrag van ouders enz.) en gemeenschaps- en samenlevingsniveau (d.w.z. geringe sociale cohesie, ongelijkheid, onveiligheid, gender- en culturele normen) (Center for Disease Control and Prevention, WHO, 2015).

Het project “**Youth for Love 2**”, medegefinancierd door de Europese Unie – Departement van Justitie, Consumenten en Gendergelijkheid, heeft als doel het voorkomen, opsporen en aanpakken van geweld onder jongeren (14–18 jaar) in 5 lokale gemeenschappen in 4 Europese landen (Italië, België, Griekenland, Roemenië), door het promoten van positief gedrag ter preventie en aanpak van geweld onder leeftijdgenoten bij jongeren, families, onderwijsprofessionals en leden van de gemeenschap in het algemeen, die betrokken zullen zijn bij

gemeenschapsinitiatieven die ontwikkeld en geleid worden door jongeren om geweld onder leeftijdgenoten te voorkomen en aan te pakken.

Waar Youth for Love 1 een meer specifieke focus had op schoolgerelateerd gendergerelateerd geweld (SRGBV), hebben de partners in deze tweede editie van het project gekozen voor een bredere focus op geweld onder leeftijdgenoten door geweld en discriminatie in hun onderlinge samenhang aan te pakken via een sterke community-engagement aanpak voor het opbouwen van collectieve kracht tegen verschillende vormen van discriminatie en machtsongelijkheid met een intersectionele lens.

Op Europees niveau is het project gericht op:

- **Het ontwikkelen en testen van een geïntegreerd educatief programma** voor de preventie van en omgang met geweld door leeftijdgenoten in **5 lokale gemeenschappen** in Europa;
- **Voorlichting en opleiding van 190 begeleiders op school** om hun vaardigheden op het gebied van de preventie van en omgang met geweld door leeftijdgenoten te vergroten en om het centrale aanspreekpunt van de school te worden op het gebied van geweld door leeftijdgenoten;

- **50 ouders of tutors betrekken** bij een specifiek opleidingsprogramma om hun rol bij de preventie en aanpak van geweld door leeftijdsgenoten op school en in de gemeenschap te versterken en hun vaardigheden om voor steun te zorgen, te verbeteren;
- **400 studenten** een grondige kennis van en inzicht in geweld door leeftijdsgenoten **bijbrengen** via een **participatief educatief programma**;
- **200 jongeren betrekken bij het in kaart brengen van de behoeften van hun lokale gemeenschappen** in verband met geweld door leeftijdsgenoten, met bijzondere aandacht voor jongeren, en de hele onderwijs-gemeenschap betrekken bij acties ter voorkoming en bestrijding ervan;
- **Belangenbehartiging op nationaal en Europees niveau** door middel van een participatief proces om de beleidsaanbevelingen van het project mede te ontwerpen, waarbij schoolbegeleiders, leerlingen en ouders, jongeren, maatschappelijke organisaties en bewegingen en beleidsmakers worden betrokken;
- **Het publiek bewust maken van** het probleem van geweld onder leeftijdsgenoten en 1,5 miljoen jongeren in heel Europa erbij betrekken via communicatieactiviteiten (websitecampagne en webgame).

Het projectpartnerschap bestaat uit de volgende Europese organisaties: *ActionAid Italia (Italië), ActionAid Hellas (Griekenland), UC Limburg (België), AFOL Metropolitana - Agenzia Metropolitana per la Formazione, l'Orientamento e il Lavoro (Italië), en CPE - Centrul Parteneriat Pentru Egalitate (Roemenië).*

Al het materiaal dat in het kader van het project is geproduceerd, kan gratis worden gedownload in de rubriek "Meer informatie" van de projectwebsite: www.youthforlove.eu

Het project wordt medegefinancierd met de financiële steun van het programma Rechten, gelijkheid en burgerschap (REC) van de Europese Unie.

Duur: Mei 2021 – april 2023

Doel, onderwerpen, methodologie van de Toolkit

De toolkit richt zich tot leerkrachten, schooldirecteuren, mentoren, begeleiders, administratief/technisch begeleiders en ander relevant schoolpersoneel dat verantwoordelijk is voor een inclusieve schoolomgeving die positieve en gezonde gedragsmodellen en relaties bevordert. Scholen, openbare instellingen en non-profitorganisaties die werkzaam zijn in de onderwijssector worden uitgenodigd om deze toolkit geheel of gedeeltelijk te gebruiken. Zij kunnen namelijk de activiteiten en instrumenten selecteren die in hun specifieke context het nuttigst zijn. De uitvoering van dit opleidingsprogramma kan bijdragen tot het creëren van gezondere en veiligere omgevingen voor alle leerlingen, die op lange termijn zowel op school als in hun leven baat kunnen hebben bij de opleidingsactiviteiten. Door het programma kunnen leerkrachten en schoolbegeleiders meer zelfvertrouwen krijgen en beter in staat zijn om op te treden wanneer zij geconfronteerd worden met gevallen van groeps- of cybergeweld, bij de aanpak waarvan zij veel steun en teamwork nodig hebben.

De inhoud van de toolkit bouwt voort op de theoretische en praktische kennis en instrumenten ontwikkeld door het Youth for Love vorige project (2019/2021), evenals de expertise van de projectpartners en relevante belanghebbenden.

De toolkit is ontwikkeld rond de schoolbrede aanpak die inhoudt dat de behoeften van leerlingen, begeleiders en de bredere gemeenschap worden aangepakt, niet alleen binnen het curriculum, maar in de hele school- en leeromgeving. Het impliceert collectieve en gezamenlijke actie in en door een schoolgemeenschap om het leren, het gedrag en het welzijn van de leerlingen, en de omstandigheden die dit ondersteunen, te verbeteren. Een schoolbrede aanpak erkent dat alle aspecten van de schoolgemeenschap een positieve invloed kunnen hebben op de gezondheid, de veiligheid en het welzijn van de leerlingen, en dus op hun onderwijsontwikkeling.

Voor meer informatie en details over de doelstellingen, het educatieve programma, de methodologie en ethische aanbevelingen, zie de "Teachers Training Program Toolkit" ([Toolkit 1](#))

In dit Addendum wordt een heel nieuw traject voorgesteld dat gemakkelijk te volgen en te realiseren is – en het is het voorgestelde traject vooral voor docenten die de YFLI-modules al hebben gebruikt. Het zijn ook aanvullende materialen beschikbaar die kunnen worden gecombineerd met de methodologieën en activiteiten uit de YFLI-toolkit voor lerarenopleidingen.

Elke facilitator kan de voorgestelde activiteiten tussen YFL1 en YFL2 gebruiken, afhankelijk van de interesses en behoeften van de groep: dit betekent dat het niet verplicht is om de hele modules uit te voeren (behalve “Intersectionaliteit”, “Peer violence” en “Beleid en procedures”), maar het is mogelijk om op basis van thema enkele alternatieve trajecten uit te stippelen.

Enkele voorbeelden om de mogelijke structuur beter te verduidelijken:

- **Voorbeeld 1** – als de focus meer op intersectionaliteit ligt, is het aan te raden om dieper in te gaan op enkele inhoudelijke activiteiten uit Mod1 Toolkit1 “Bewustmaking genderstereotypering bij adolescenten”, zoals de activiteit die gewijd is aan het *definities* of uit Mod4 Toolkit1 “Inclusieve en feministische principes in de schoolomgeving”.
- **Voorbeeld 2** – als de focus meer op Gendergerelateerd Geweld ligt, wordt voorgesteld om dieper in te gaan op de module Geweld onder Jongeren met behulp van enkele inhoudelijke activiteiten van Mod1 Toolkit1 “Desontrueren van misvattingen over Gendergerelateerd Geweld”.
- **Voorbeeld 3** – als de nadruk meer ligt op beleid en procedures, wordt voorgesteld om dieper in te gaan op sommige inhoudelijke aspecten/activiteiten van Mod1 Toolkit1 “Ontwikkelen van alomvattend beleid en procedures voor de aanpak van geweld”

Een feministische intersectionele aanpak ter bestrijding en voorkoming van geweld door leeftijdsgenoten

Alle ontwikkelde materialen en middelen volgen een intersectionele feministische benadering om de diepe en structurele oorzaken van geweld aan te pakken, gebaseerd op het besef dat de analyse en actie van feministische bewegingen niet beperkt is tot zogenaamde “vrouwenkwesties” zoals reproductieve rechten of gelijk loon, maar ook bewegingen omvat met een verscheidenheid aan agenda’s, zoals actie voeren tegen de klimaatcrisis of strijden voor mensenrechten.

Intersectioneel feminisme brengt de stemmen en ervaringen van velen samen om gedeelde multidimensionale visies voor de toekomst op te bouwen en te begrijpen dat onderdrukking van vrouwen en alle andere vormen van onderdrukking met elkaar verbonden zijn en dus samen aangepakt moeten worden vanuit een intersectioneel perspectief. De term “intersectionaliteit” werd in 1989 bedacht door voorvechtster van burgerrechten en professor in de rechten Kimberlé Crenshaw. Intersectioneel feminisme is het inzicht dat iedereen specifieke ervaringen heeft met zijn of haar sekse en erkent de verschillende identiteiten en uitdagingen waarmee zij te maken kunnen krijgen of die hen kwetsbaar maken. Om de gestelde doelen te bereiken moet het feminisme rekening houden met de verschillende behoeften, ervaringen en identiteiten van verschillende mensen, waarbij een intersectionele benadering wordt gebruikt om te erkennen hoe voorrechten, macht en omstandigheden van invloed kunnen zijn op begrip en perspectief. Deze identiteiten overlappen en kruisen elkaar en kunnen

op verschillende momenten met verschillende intensiteit worden ervaren. Ze kunnen worden versterkt wanneer ze samen worden gevoegd, dus het is belangrijk om naar deze verschillende ervaringen te luisteren en ze te erkennen. Vrouwen worden niet alleen blootgesteld aan seksisme – racisme, ableisme, ageïsme, homofobie, transfobie en religieuze vervolging zijn intrinsiek verbonden met hoe diverse vrouwen ongelijkheid ervaren”. Intersectionaliteit is een theoretisch kader om te begrijpen hoe aspecten van iemands sociale en politieke identiteit (geslacht, ras, klasse, seksualiteit, vaardigheden, enz.

Een oprechte feministische sociale transformatie vereist dat we naast genderkwesties ook politieke, raciale en economische onrechtvaardigheden aanpakken. Echte verandering is alleen mogelijk door alle vormen van discriminatie en machtsonevenwicht aan te pakken, niet alleen die welke vrouwen treffen. Daarom richten feministische bewegingen zich niet alleen op intermenselijke interacties, maar ook op de systemen en machtsstructuren die van invloed zijn op sociale ongelijkheid. Hoewel iemand misschien niet persoonlijk bevooroordeeld is, verandert dat niets aan het feit dat we allemaal in een samenleving leven waar racisme/seksisme/klassisme/heteroseksisme/handicap nog steeds invloed hebben op het leven van mensen die niet in de dominante groep passen.

Voor een succesvolle integratie van een feministische leiderschapsbenadering is het van fundamenteel belang om na te denken over de

machtsverhoudingen binnen de schoolcontext, waarbij ook bijzondere aandacht moet worden besteed aan diepgewortelde machtsstructuren.

Op basis hiervan zijn alle middelen en materialen gebaseerd op feministische beginselen die verschillende kernidealen benadrukken en ertoe bijdragen dat het feminisme in de praktijk wordt gebracht, waarbij verschillende aspecten van gendergerelateerde kwesties worden uitgedaagd:

- **Het persoonlijke is politiek:** een van de kernelementen en onderscheidende kenmerken van het feministische gedachtegoed. Dit beginsel is gebaseerd op de overtuiging dat wat wij in ons persoonlijk leven doen ook een politieke betekenis heeft en dat onze politieke daden ook een sterke betekenis en invloed hebben op onze persoonlijke sfeer;
- **Biologie is niet ons lot:** mensen mogen niet gedwongen worden hun sociale identiteit te vormen door hun geslacht, privé- of publieke rollen;
- **Gelijkheid:** feminisme betekent gelijkheid voor iedereen, niet alleen voor vrouwen;
- **Inclusie en diversiteit:** er zijn vele vormen van onderdrukking en intersectionaliteit;
- **Vrede en veiligheid:** ervoor zorgen dat vrouwen niet het slachtoffer worden van seksueel geweld, zodat vrouwen ongestoord in hun levensonderhoud kunnen voorzien;
- **Lichamelijke integriteit en vrijwaring van elke vorm van geweld** – vrijwaring van geestelijk of lichamelijk misbruik, het recht op reproductieve en seksuele keuzes van een vrouw, het recht om zonder angst beslissingen te nemen over hun lichaam.

Voor een diepgaande analyse en mogelijke activiteiten in de klas, kunt u “Module 4: Bevorderen van inclusieve en feministische principes in schoolomgevingen”, uit de Teachers Training Program Toolkit (1) bekijken: [Toolkit 1](#)

Inleiding tot het opleidingsprogramma

Hallo zeggen en kennismaken

Verwelkom de deelnemers en begin met jezelf voor te stellen (d.w.z. professionele achtergrond; expertise in educatieve projecten met scholen, leraren en studenten; werk op het gebied van geweld door leeftijdsgenoten; ervaring met intersectionele aanpak).

Nadat je je hebt voorgesteld, laat je het woord aan de deelnemers voor een eerste presentatieronde. Vraag hen hun naam te noemen, hun rol in de school (leraar, administratief medewerker, mentor, enz.), de vakken die ze onderwijzen, de jaren ervaring in het werken op school, enz. We stellen ook voor om de deelnemers te vragen twee waarheden en één leugen te vertellen over wat hen te binnen schoot toen ze over de opleiding hoorden. Degene die het

goede antwoord raadt, is aan de beurt, enzovoort. Deze laatste vraag draagt niet alleen bij tot het breken van het ijs, maar is ook verkenkend en kan nuttige informatie opleveren over de verwachtingen van de deelnemers aan de opleiding en over kwesties en veranderingen waarmee rekening moet worden gehouden in het kader van de opleiding (bijvoorbeeld: beschouwen ze de opleiding als de zoveelste formele schoolverplichting? Vinden zij de opleiding nuttig? Zijn er specifieke behoeften, vragen, zorgen, gevallen, ideeën in hen opgekomen?)

Inleiding tot de opleiding en hoe die past in een geïntegreerd programma ter voorkoming en bestrijding van geweld door leeftijdsgenoten

bestrijding van geweld door leeftijdsgenoten (20 minuten)

Na de eerste ronde presentaties, geef een **inleiding over het project of over de actie/initiatief waar de training deel van uitmaakt** (idealerweise zowel mondeling als visueel, door middel van een PowerPoint Presentatie). Deze inleiding moet de deelnemers informeren over: de doelstellingen van het project/initiatief, de beweegredenen voor het project/initiatief (gegevens ter ondersteuning van de behoeften van het project op het niveau van de EU, het land en de school, die kunnen worden verzameld met behulp van de [Schooldiagnose Toolkit](#)), de activiteiten die in het kader van het project/initiatief zullen worden ondernomen met de verschillende belanghebbenden van de onderwijsgemeenschap.

Een ontwerp-presentatie die als basis kan dienen, is bij deze module gevoegd.

Laat ruimte voor eventuele vragen en opmerkingen van de deelnemers, en vraag alle deelnemers om **hun verwachtingen (en eventuele bezorgdheden)** met betrekking tot het project/initiatief en de onderwerpen te delen. Verwachtingen geven vooral weer wat de deelnemers graag zouden willen/denken dat nuttig is om tijdens de training te leren, terwijl zorgen vooral weergeven wat volgens hen hun leerproces negatief zou kunnen beïnvloeden. Verzamel alle verwachtingen en bedenkingen op de flip-over en zorg ervoor dat iedereen er minstens één benoemt. Het doel van deze activiteit is om

een beter inzicht te krijgen in de behoeften van de deelnemers, in mogelijke frustraties en ook om de grenzen van de training te verduidelijken (d.w.z. de hoofdfocus van de training, de doelgroepen, de onderwerpen die aan bod komen, etc.).

Belangrijke punten voor de begeleiders (om in gedachten te houden en/of te delen met de hele groep):

- **Vertrouwelijkheid.** Geef bij de presentatie van de stand van zaken van de uitvoering van het project/initiatief alleen algemene informatie (bijv. behandelde onderwerpen, aantal uitgevoerde modules, etc.). Gevoelige gegevens die voortkomen uit de uitvoering van het programma met tieners of met andere groepen van de schoolbegeleiders mogen niet worden gedeeld zonder hun uitdrukkelijke toestemming.
- **Toestemming voor het delen van gegevens.** De bevindingen van een programma zullen alleen aan andere opleidingsgroepen worden doorgegeven indien een ruime consensus wordt bereikt; het schoolbegeleiders in opleiding moet er ook van in kennis worden gesteld dat de resultaten van het werk met de leerlingen vertrouwelijk zijn.
- **Eigen inbreng.** Om ervoor te zorgen dat het project/initiatief echte veranderingen teweegbrengt, moeten leerkrachten, schoolhoofden en ander schoolbegeleiders aan

Introduzione al programma

boord zijn en het project/initiatief steunen; het project/initiatief is gericht op het creëren van solide mechanismen tegen geweld door leeftijdsgenoten en niet alleen op het geven van bewustmakingsworkshops op scholen.

- **Partnerschap.** De rol van de begeleiders bestaat erin steun te verlenen bij het opzetten van krachtige mechanismen tegen geweld in groepsverband en niet te wijzen op tekortkomingen in het schoolsysteem.
- **Tijd:** Zorg ervoor dat alle deelnemers tijd en ruimte krijgen om hun verwachtingen en zorgen kenbaar te maken.
- **Aanvullende vragen:** Zorg ervoor dat u aanvullende vragen stelt als hun antwoorden alleen in zeer algemene termen zijn uitgedrukt.
- **Benadruk gemeenschappelijke punten:** Zorg ervoor dat u wijst op gemeenschappelijke belangen en/of punten van zorg, indien die er zijn. Besteed bijzondere aandacht aan wat door verschillende deelnemers wordt vermeld, aangezien herhalingen niet alleen als overeenstemming mogen worden geïnterpreteerd, maar ook kunnen wijzen op een belangrijk interventie- of aandachtsgebied voor de hele groep.
- **Elkaar steunen.** In groepen leerkrachten en schoolbegeleiders kan vaak competitief gedrag de kop opsteken, net als in elke andere groep collega's. Onderstreep, indien nodig, dat het delen van meningen als: "Leerlingen zijn zo welbespraakt en beleefd in mijn klas, ik begrijp niet waarom ze zo anders zijn in jouw klas" contraproductief is en verdeeldheid en beschaming in de hand werkt. Geef duidelijk aan dat coherente geweldpreventie- en interventiestrategieën alleen kunnen worden uitgevoerd door een groep schoolprofessionals die als een team samenwerken.

20 minuten

Een veilige ruimte creëren

In een programma als Youth for Love, dat sterk gebaseerd is op zelfbewustzijn en het kritisch nadenken over hoe onze persoonlijke ervaringen en percepties van onderdrukking onze rol in de maatschappij beïnvloeden, is het van fundamenteel belang om een veilige ruimte te creëren waar iedereen het gevoel heeft dat hij zich vrij kan uiten zonder veroordeeld of aangevallen te worden. Anderzijds moeten we er ook voor zorgen dat wederzijds leren mogelijk is, dat elk mogelijk risico op discriminatie en machtsmisbruik wordt beperkt en dat waar pijnlijke herinneringen en diepe emoties aan de oppervlakte komen, deze worden erkend en aangepakt door middel van wederzijdse zorg en empathie. Uitgaan van zelfreflectie is in onze ogen de eerste stap om de structurele oorzaken van geweld te identificeren en transformatieve verandering te bereiken, zowel als individu als in een gemeenschap. **Zoals het feminisme ons heeft geleerd: het persoonlijke is politiek!**

Om deze fase in te leiden, deel je de hierboven geschetste elementen met de deelnemers en vraag je hen te vertellen wat “veilige ruimte” voor hen betekent. Verzamel wat naar voren komt op post-its of een flip-over. Nadat gezamenlijk is gedefinieerd wat een veilige ruimte is en welke kenmerken die zou moeten hebben, vraag je de deelnemers om individueel op een aparte post-it de 3 belangrijkste elementen te noteren die bijdragen aan het creëren van een veilige ruimte. Nodig hen uit om hun bijdragen op een “positieve” manier te formuleren, bijvoorbeeld in plaats van te zeggen “onderbreek en praat niet over andere mensen heen” zou je kunnen zeggen “laat ruimte aan alle deel-

nemers om zich uit te drukken en schenk aandacht aan respectvolle feedback”.

Vraag de deelnemers om hun inbreng te delen, die zal bijdragen tot de definitie van een overeenkomst binnen de groep met betrekking tot enkele “regels” die moeten worden gevolgd om een veilige ruimte te creëren. Laat ruimte voor commentaar en discussie, het is belangrijk om tot een consensus te komen aangezien deze elementen de groep gedurende het hele programma zullen leiden.

Verzamel alle post-its en breng ze na afloop van de module samen in een document (of iets creatievers als u dat wilt). Print voor elke deelnemer een exemplaar van de “Overeenkomst veilige ruimte” uit en deel dat aan het begin van de module uit.

MODULE A

Meervoudige kruisende identiteiten, macht en onderdrukking

Leerdoelen

- Het analyseren van concepten als macht, privilege en onderdrukking analyseren
- Het concept van meervoudige identiteiten begrijpen en de nodige vaardigheden ontwikkelen om een feministische intersectionele lens te hanteren

Te ontwikkelen zachte vaardigheden

Kritisch denken,
teamwork,
empathie,
communicatie

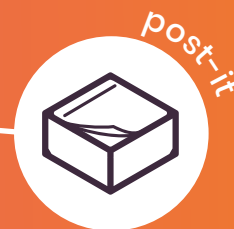
Benodigde materialen

Hand-out 1
Macht definiëren

Hand-out 2
Wiel van privileges

Hand-out 3
Power flower

Hand-out 4
De privilege wandeling

Voorgestelde voorbereiding

Om deze module voor te bereiden stellen we voor om een reeks bronnen en materialen over intersectionaliteit te lezen die te vinden zijn in Module 4 over Feministisch Leiderschap in Youth for Love 1 Schoolbegeleiders' training toolkit. Dit zou helpen bij het verwerven van een diepere kennis over intersectionaliteit en een begrip van hoe het ons helpt in te zien hoe complex onze identiteiten zijn en hoe ze resulteren in macht of onderdrukking.

Specifiek voor de activiteiten van deze module stellen wij voor om:

- Kies een oefening van de Privilege Walk en doe de nodige voorbereidingen (voor optie 1 houd je de video klaar en zorg je ervoor dat

je deze kan projecteren, terwijl je voor optie 2 profielen afdruckt en ervoor zorgt dat je een voldoende grote ruimte hebt om de activiteit uit te voeren)

- Kies de relevante onderdelen voor de power flower: selecteer die waarvan je denkt dat ze het meest relevant zijn voor jouw groep, en bereid de power flower voor om aan de groep te tonen (bij voorkeur op een groot papier of flipchart)
- Print voldoende kopieën van de power flower handout
- Druk voldoende kopieën af voor de evaluatieactiviteit aan het eind van de module

15 minuten

Hallo zeggen, inleiding van de belangrijkste doelstellingen van de workshop

Voor een beter begrip van de belangrijkste concepten die gebruikt worden tijdens de trainingsmodules en tijdens het project/initiatief, wordt aangeraden een kijkje te nemen in Module - 1 Handout 1 "Het Genderkoeken Persoon-tje" van de Toolkit 1.

Belangrijke punten voor de begeleiders (om in gedachten te houden en/of te delen met de hele groep):

- Zorg ervoor dat de groep de besproken concepten begrijpt en neem zo nodig de tijd om ze verder uit te leggen en te verdiepen. De begrippen macht, privilege en onderdrukking zijn van fundamenteel belang in het hele trainingsprogramma.

- Het kan voor sommigen een uitdaging zijn om hun voorrecht te erkennen, zorg voor een veilige en inclusieve omgeving zonder oordeel
- Het verwerven van een intersectionele lens en ons bewust worden van hoe macht en voorrechten ons leven beïnvloeden, kan bijdragen tot het scheppen van een meer inclusieve omgeving op school en aandacht schenken aan hoe wij met anderen omgaan

Gedetailleerde activiteiten

Waar hebben we mee te maken: macht

Na het creëren van een veilige ruimte in het hele trainingsprogramma, is het tijd om de aandacht te richten op enkele inleidende concepten om het inzicht van de deelnemers in de belangrijkste concepten die tijdens het programma zullen worden gebruikt, te verdiepen. Begin de activiteit door te vermelden dat we vaak werken met concepten waarvan we niet hetzelfde begrip hebben. Deze activiteit is erop gericht de groep te helpen tot een gemeenschappelijk begrip te komen van het concept macht en de vormen daarvan, dat gebruikt zal worden tijdens de trainingsmodules en dat een dwarsdoorsnede zal vormen naar de uitvoering van het project/initiatief.

Fase 1: het bepalen van de kracht (30 minuten)

- Deel 2 of 3 gekleurde post-its uit aan de deelnemers en vraag hen een paar minuten de tijd te nemen om individueel de eerste woorden/zinnen op te schrijven die in hen opkomen als ze het woord “macht” horen
- Leg alle post-its op een flip-chart of bord en probeer ze samen met de deelnemers te clusteren in thema's
- Bespreek gezamenlijk wat er uit het clusteringproces naar voren komt. Zijn er meer negatieve of positieve associaties? Benadruk dat macht niet noodzakelijk onderdrukkend is, maar ook een mogelijkheid kan zijn. Lees ter afsluiting van de discussie het citaat van Martin Luther King over macht voor en schrijf het op de flip-over/billboard: “Macht op de juiste manier begrepen is niets anders dan het vermogen om een doel te bereiken. Het is de kracht die nodig is om sociale, politieke

en economische veranderingen teweeg te brengen.” – Martin Luther King; leider van de burgerrechten in de VS.

- Vraag de deelnemers na te denken over deze definitie van macht. Inderdaad, macht kan onderdrukkend of transformerend zijn, de vorm die het aanneemt hangt af van waarvoor en van hoe het gebruikt wordt. Een van de belangrijkste doelstellingen van de opleiding is te leren hoe we onze macht op een transformatieve en inclusieve manier kunnen gebruiken
- Vraag vrijwilligers uit de groep om de aanvullende definities van macht uit de handout hardop voor te lezen en laat ruimte voor reflecties en opmerkingen. Hoe helpen deze definities ons om meer te weten te komen over macht en hoe die wordt uitgeoefend?

Afsluitend nogmaals onderstrepend dat macht kan worden gebruikt om te onderdrukken, maar ook om onrechtvaardigheden en ongelijkheden te transformeren en te bestrijden.

Fase 2: machtsverschuivingen (30 minuten)

Macht kan onderdrukking en ongelijkheid veranderen, afhankelijk van de manier waarop deze wordt ingezet. Iedereen moet nadenken over hoe hij/zij macht gebruikt en welke verschuivingen nodig zijn om bij te dragen tot meer gelijke en inclusieve verhoudingen. Deel met de groep de volgende manieren van machtsuitoefening, zoals gedefinieerd door ActionAid (bron: NetworkedToolbox ActionAid):

Innerlijke kracht: Eigenwaarde, zelfvertrouwen, innerlijke kracht, gevoel van identiteit,

Gedetailleerde activiteiten

waardigheid. Het versterken van de ‘innerlijke kracht’ van individuen bouwt hun capaciteit op om zich verandering voor te stellen en dingen te realiseren. Veranderingen vinden plaats in het bewustzijn, de capaciteit, de organisatie en de mobilisatie die het gevolg zijn van bewustwordingsprocessen.

Kracht met: Collectieve macht en kracht, wederzijdse steun, samenwerking en samenwerken, solidariteit en gezamenlijke actie. Kracht helpt bruggen te slaan tussen verschillende belangen, ervaringen en kennis en gaat over het samenbrengen van middelen en strategieën. Veranderingen vinden plaats in de organisatie en mobilisatie van het maatschappelijk middenveld ter ondersteuning van mensen.

Vermogen tot: Vermogen om te handelen, potentieel om een verschil te maken en levensvorm te geven, vermogen om tot acties te besluiten en ze uit te voeren. Dit is geworteld in de overtuiging dat ieder individu de “kracht” heeft om een verschil te maken.

Macht over: Overheersing of controle van een persoon, groep of instelling over een andere. Taakdragers zoals politie, rechters, leraren, politici hebben allemaal een zekere macht over ons in de samenleving. Taakdragers kunnen deze macht gebruiken voor positieve of negatieve veranderingen en daarom proberen wij hen te beïnvloeden. Veranderingen vinden plaats in het beleid, de budgetten en de praktijken van overheids- en niet-overheidsinstellingen en -actoren, de plichtdragers. Nadat je de definities met de groep hebt gedeeld (we raden aan ze te projecteren, op een flipchart te schrijven of aan de deelnemers uit te delen, zodat iedereen ze tijdens de discussie kan raadplegen).

Brainstorm en bespreek de gepresenteerde concepten met de groep om er zeker van te zijn dat ze volledig begrepen worden.

Neem vervolgens één vorm van macht tegelijk en vraag de deelnemers om collectief na te denken over welke veranderingen (verschuivingen in macht) worden gerealiseerd op individueel, familie- en gemeenschapsniveau. Nodig de groep uit om voorbeelden uit het echte leven te delen van veranderingen die zij hebben ervaren.

Herhaal de activiteit voor alle 4 vormen van macht en schrijf op een flipchart of een poster op wat er naar voren komt.

Om de discussie op gang te brengen kan je gebruik maken van de volgende richtinggevende vragen (gelieve deze zo nodig aan uw specifieke context aan te passen, de vragen zijn noodzakelijkerwijs ruim en algemeen):

Macht binnen

- Welke veranderingen melden de mensen in zichzelf, hun zelfvertrouwen en hun besef van hun rechten?
- Hoe hebben die veranderingen mensen ertoe aangezet op nieuwe manieren te handelen?
- Hoe hebben deze acties de macht verschoven (ook al is dit op zeer subtiele wijze)?

Macht met

- Hoe hebben mensen samen aan verandering gewerkt?

- Hoe zijn traditionele allianties versterkt en nieuwe allianties gevormd?
- Welke veranderingen zijn door deze collectieve actie beïnvloed?
- Hoe weerspiegelen die veranderingen de verschuivingen in de macht?
- Welke uitdagingen en obstakels zijn overwonnen? Welke strategieën hebben geholpen om deze moeilijkheden, uitdagingen en obstakels te overwinnen?
- Wat hebben we geleerd?

Vraag de deelnemers om hun ideeën en bedenkingen te delen over hoe zij de verschillende vormen van macht in hun dagelijks leven ervaren of inzetten, met aandacht voor het benoemen van de machtsverhoudingen op school en hoe deze gelijkwaardiger en inclusiever te maken, door na te denken over de relatie tussen verschillende doelgroepen: leerlingen, leraren/collega's, administratief begeleiders, gezinnen, schooldirecteur en andere leidinggevende posities.

Macht aan

- Welke acties hebben de mensen ondernomen?
- Welke nieuwe dingen hebben zij kunnen doen die voordien niet mogelijk waren?
- Hoe weerspiegelen die veranderingen de verschuivingen in de macht?

Macht over

- Welke mensen, groepen of instellingen hebben macht over jou? (Het kan nuttig zijn hier te specificeren over welk onderwerp je het hebt)
- Welke strategieën heb je gebruikt / kun je gebruiken om te proberen hun agenda's of acties te beïnvloeden?
- Welke veranderingen heb je (eventueel) waargenomen in de manier waarop deze groepen hun macht over een bepaalde kwestie uitoefenen?

Belangrijke punten voor de begeleiders (om in gedachten te houden en/of te delen met de hele groep): *Onderstreep wat wordt weggelaten bij definities.* Gebruik het werk van de deelnemers om belangrijke aspecten te onderstrepen die gewoonlijk naar voren komen bij het behandelen van het onderwerp macht. Zijn we ons bewust van alle vormen van macht? Maken we gebruik van misvattingen bij het definiëren van termen?

Zorg voor duidelijkheid. Om de deelnemers de mogelijkheid te geven tijdens en na de uitvoering van het project/initiatief terug te komen op de belangrijkste definities, bezorg je hen handouts met definities die tijdens de oefening zijn besproken.

Reflectie over vormen van macht

- Welke strategieën werden gebruikt om de macht te verschuiven en hoe doeltreffend denk je dat ze zijn?

Gedetailleerde activiteiten

15 minuten

Wat is intersectionaliteit?

Na reflectie over macht en zijn vormen, vraag je de deelnemers of ze ooit gehoord hebben van intersectionaliteit en of ze een definitie kunnen formuleren. Introduceer tijdens de discussie de volgende elementen als ze niet spontaan naar voren komen:

- Iedereen heeft meerdere identiteiten die zijn of haar leven, ervaringen en relaties vorm geven
- Onze identiteit wordt bepaald door factoren als geslacht, ras, klasse, seksuele geaardheid, opleiding, etnische afkomst, leeftijd, capaciteiten, enz.
- Intersectionaliteit gaat niet alleen over identiteit, maar vertelt ons ook met welke uitdagingen en tegenstrijdigheden eenieder in zijn dagelijks leven te maken krijgt.
- Intersectionaliteit gaat over hoe onze identiteiten resulteren in macht en privileges of discriminatie en probeert die te ondermijnen
- We moeten ons bewust zijn van ons privilege, zodat we bondgenoten kunnen zijn voor hen die meer gemarginaliseerd zijn
- Intersectionaliteit gaat niet over het wijzen met de vinger naar de meest bevoorrechte groepen, maar is gericht op bewustwording

van machtsdynamieken en hoe die onze rol in de samenleving vormgeven

Om deze fase af te sluiten, laat je de deelnemers deze 2 video's zien waarin intersectionaliteit wordt uitgelegd:

<https://youtu.be/JRci2V8PxW4>

<https://www.youtube.com/watch?v=w6dn-j2lyYjE>

Opmerking voor begeleiders: als de groep geen voorkennis heeft over intersectionaliteit, kun je ook beginnen met de video, die het concept heel goed uitlegt, en dan collectief nadenken en discussiëren over de belangrijkste elementen die naar voren zijn gekomen.

De bevoorrechte wandeling

Om het concept van intersectionaliteit beter te begrijpen door het op een meer grafische manier voor te stellen, stellen we voor één van de twee onderstaande opties te kiezen, afhankelijk van de specifieke noden van de groep en de beschikbare tijd.

15 minuten**OPTIE 1**

Laat de deelnemers de volgende video zien, die een “privilege walk” toont. Deze methodologie wordt veel gebruikt met kinderen, tieners en volwassenen om na te denken over kruisende identiteiten en hoe die onze plaats in de wereld bepalen:

<https://www.youtube.com/watch?v=hD5f8GuNuGQ>

Na het tonen van de video vraag je de deelnemers om hun ideeën en gedachten te delen. Als de discussie niet op gang komt, kunt u de volgende vragen gebruiken:

- Waarom denk je dat sommige personen op verschillende plaatsen in de kamer terecht kwamen, hoewel ze allemaal vanaf hetzelfde punt vertrokken?
- De privilegewandeling heeft verschillende vormen van discriminatie aan het licht gebracht: welke zijn dat? Hoe hebben ze elke identiteit beïnvloed?

Wijs er tijdens de discussie op dat ieder individu bepaalde voorrechten kan hebben, maar ook te maken kan krijgen met vormen van discriminatie, afhankelijk van specifieke factoren die de machtsdynamiek in de samenleving beïnvloeden. In feite kunnen mensen worden gediscrimineerd op grond van hun geslacht, seksuele geaardheid, leeftijd, klasse, etniciteit, nationaliteit, godsdienst, lichamelijke en geestelijke vermogens, sociaal-economische status, culturele achtergrond, politieke overtuiging, enzovoort. In veel gevallen worden mensen gediscrimineerd op grond van meerdere, elkaar overlappende factoren.

60 minuten**OPTIE 2**

Hier wordt verwezen naar de Privilege Walk activiteit in Module 1 van de Youth for Love 1 schooltraining toolkit (gratis te downloaden via www.youthforlove.eu). Als bijlage bij dit addendum vind je een bijgewerkte versie van de profielen en situaties die tijdens de activiteit gebruikt kunnen worden.

Gedetailleerde activiteiten

De Power Flower

De Power Flower is een veelgebruikt en beproefd instrument om na te denken over sociale identiteiten als individu en als groep en om discriminatie te begrijpen als een proces om dominante identiteiten in stand te houden. Het werd oorspronkelijk gebruikt in antiracistisch onderwijs, maar wordt nu op grote schaal gebruikt wanneer het gaat over diversiteit en inclusie.

Na reflectie over intersectionaliteit en hoe onze meervoudige, elkaar kruisende identiteiten vorm geven aan macht, en dus aan voorrechten en onderdrukking, introduceer je de volgende activiteit die erop gericht is na te denken over de meervoudige identiteiten van de deelnemers en hoe ze invloed hebben op interne en externe groepsdynamiek.

Vorbereitung:

prima dell'attività, identificare 6-7 caratteristiche prima dell'attività, identificare 6-7 kenmerken die in uw specifieke context bijzonder relevant zijn, zoals: geslacht, genderidentiteit, ras, etniciteit, klasse, taal, godsdienst, leeftijd, vermogen/handicap, nationaliteit, staatsburgerschap (gedocumenteerd/ongedocumenteerd), seksuele geaardheid, opleiding, geografische regio (huidig en/of herkomst), burgerlijke staat enz. Teken vervolgens de bloem (zie de hand-out als leidraad) op een groot papier of flip-over:

- het centrale deel van de bloem moet vrij worden gelaten, hier schrijven deelnemers hun naam in de individuele versies.
- Schrijf de geselecteerde kenmerken in de binnenste bloemblaadjes, die de specifieke identiteiten van het individu zullen verte-

genwoordigen

- Laat de buitenste bloemblaadjes voor nu leeg, ze zullen worden ingevuld met de dominante kenmerken, namelijk de kenmerken van degenen die de macht hebben

Stap 1 (10 minuten):

Toon de bloem en benoem samen de meest bevoorrechte groep voor elk kenmerk. Schrijf ze op de buitenste bloemblaadjes. Laat ruimte voor twijfels en reflecties van de groep en stel zo nodig enkele concrete voorbeelden voor om de reflectie te helpen.

Stap 2 (15 minuten):

Geef elke deelnemer één uitgeprinte lege bloem (hand-out) om deze in te vullen met hun persoonlijke kenmerken. Vraag hen om de meest geprivilegieerde categorieën op de buitenste bloemblaadjes te zetten, terwijl ze hun eigen persoonlijke kenmerken op het binnenste bloemblaadje kunnen zetten. Vraag hen na afloop na te denken over de volgende vragen en hun ideeën op een apart vel papier te schrijven:

- Hoeveel van jouw persoonlijke kenmerken komen overeen met de dominante identiteit? Hoeveel zijn verschillend?
- Wat zijn de kenmerken die we niet kunnen veranderen?
- Heeft hetzelfde kenmerk in verschillende contexten hetzelfde effect op ons?
- Wat zegt de bloem over je eigen macht in de maatschappij? En in deze groep?

- Wat is de relatie tussen verschillende vormen van onderdrukking? Hoe kruisen zij elkaar?

Stap 3 (15 minuten):

nadat elke deelnemer zijn/haar bloem heeft ingevuld, vraagt u hem/haar om zijn/haar bloem op de muur te spelden en geeft u hem/haar de tijd om rond te lopen en de verschillende bloemen in de zaal te bekijken.

Nadat de groep voldoende tijd heeft gekregen om rond te lopen en de ingevulde bloemen te bekijken, vraagt u hen om in duo's met elkaar van gedachten te wisselen en vooral hun ideeën en overwegingen te bespreken:

- Hoe divers is de groep?
- wat zijn de meest voorkomende kenmerken in de groep?

- wat zegt dit ons over de mate van voorrecht en onderdrukking binnen de groep?
- wat zegt dit ons over hoe onze groep door de buitenwereld wordt gezien?

Stap 4 (20 minuten):

Ga ter afsluiting weer in kring zitten en vraag de deelnemers om de belangrijkste punten van hun gesprek te delen. Geef vervolgens ruimte voor opmerkingen en reflecties over wat er naar voren is gekomen. Is het belangrijk om ons bewust te zijn van onze meervoudige kruisende identiteiten en hoe die resulteren in privileges en onderdrukking? Is dit belangrijk in het opbouwen van meer inclusieve relaties in deze specifieke groep, maar ook in het dagelijks leven en in relatie met studenten en collega's? ?

10 minuten

Reflectie en afsluiting van de module

De begeleiders zullen een korte samenvatting geven van de behandelde onderwerpen en de bereikte resultaten, en de gelegenheid bieden voor opmerkingen en vragen.

Om de eindreflectie en de evaluatie van Module 1 te vergemakkelijken, kunnen de begeleiders gebruik maken van de "Hand evaluatie". De begeleiders geven de deelnemers een stuk papier en enkele pennen.

Zij vragen de deelnemers om rond hun hand te tekenen, en het volgende op de vingers van hun hand te noteren:

- Duim: iets goeds, iets wat ze interessant vonden;
- Wijsvinger: iets wat ze willen aanwijzen (kan goed of slecht zijn);

- Middelvinger: iets slechts, iets wat ze niet leuk of interessant vonden;
- Ringvinger: iets wat ze zullen koesteren van de Module;
- Kleine vinger - iets kleins dat ze willen toevoegen (kan goed of slecht zijn);
- Palm - Een voorspelling voor de toekomst - Wat gaan ze de volgende keer doen?

Na het verzamelen van de tekeningen sluit je deze module af en kondig je aan wanneer de volgende module zal plaatsvinden, welke onderwerpen aan de orde zullen komen en dat er aan het begin van de volgende module tijd zal zijn voor hun persoonlijke slotbeschouwingen en suggesties.

Aanvullende verwijzingen naar de inhoud

- Module 4 YFL1
- Module 1 YFL1
- <https://werise-toolkit.org/>
- <https://actionaid.org/publications/2017/shifting-power-learning-womens-experiences-and-approaches-reducing-inequality>
- <https://www.reflectionaction.org/>

Methodologische aanpak

Approccio di Leadership femminista
Reflection action
Apprendimento cooperativo

Handout 1 – Macht definiëren

“Een goede manier om macht te definiëren is dat het vermogen van individuen of groepen is om te bepalen: wie wat krijgt, wie wat doet, wie wat beslist, en wie de agenda bepaalt.”

- Srilatha Batliwala met Geslacht op het werk

“Macht kan worden gedefinieerd als de mate van controle over materiële, menselijke, intellectuele en financiële middelen die door verschillende delen van de samenleving worden uitgeoefend. De controle van deze hulpbronnen wordt een bron van individuele en sociale macht. Macht is dynamisch en relationeel, eerder dan absoluut – het wordt uitgeoefend in de sociale, economische en politieke relaties tussen individuen en groepen. Het is ook ongelijk verdeeld – sommige individuen en groepen die meer controle hebben over de bronnen van macht en anderen weinig of geen controle hebben. De mate van macht van een individu of groep is gecorreleerd met hoeveel verschillende soorten middelen zij kunnen raadplegen en controleren. “Verschillende gradaties van macht worden in stand gehouden en bestendig door sociale scheidslijnen zoals geslacht, leeftijd, kaste, klasse, etniciteit, ras, noord-zuid; en via instellingen zoals het gezin, religie, onderwijs, media, de wet, enz. Ons begrip van macht zou onvolledig zijn, tenzij we zijn partner, ideologie, erkennen. Ideologie is een complexe structuur van overtuigingen, waarden, attitudes, en manieren om de sociale werkelijkheid waar te nemen en te analyseren. Ideologieën worden op grote schaal verspreid en afgedwongen via sociale, economische, politieke en religieuze instellingen en structuren zoals het gezin, het onderwijssysteem, de godsdienst, de media, de economie, en de staat, met zijn bestuurlijke, wetgevende en militaire vleugels. De economische, politieke, juridische en justitiële instellingen en structuren die zijn opgezet en worden bemiddeld door de staat neigt ertoe de dominante ideologie en de macht van de dominante groepen te versterken binnen de Unie, ook al zijn hun doelstellingen en beleid oppervlakkig gezien egalitair. Terwijl ideologie veel effectiever is in het in stand houden van een ongelijke macht...

structuur dan ruwe, openlijke dwang en overheersing, moeten we niet vergeten dat het altijd versterkt door de dreiging van geweld, mocht iemand in opstand willen komen tegen de dominante systeem. “Maar noch macht, ideologie, noch de staat zijn statisch of monolithisch. Er is een voortdurend proces van verzet en uitdaging door de minder machtigen en gemarginaliseerden van de samenleving, met als gevolg dat de machtsstructuur in verschillende mate is veranderd.

Wanneer deze uitdagingen sterk en omvangrijk genoeg worden, kunnen zij leiden tot de totale transformatie van een machtsstructuur.”

- Srilatha Batliwala, feministisch activiste en geleerde

“Macht is een RELATIE tussen personen, sociale klassen, geslachten, etnische groepen, generaties, gebieden, staten en instellingen, vaak een waarin sommigen overheersen en anderen ondergeschikt zijn; het is ook een relatie waarin verzet, confrontatie, transgressie en onderhandeling ontstaan. Deze relaties kunnen aanleiding geven tot omwentelingen en instoringen wanneer mensen proberen de machtsverhoudingen te veranderen in de richting van relaties van gelijkheid en een wereld zonder discriminatie of ondergeschiktheid – een transformatieve relatie”.

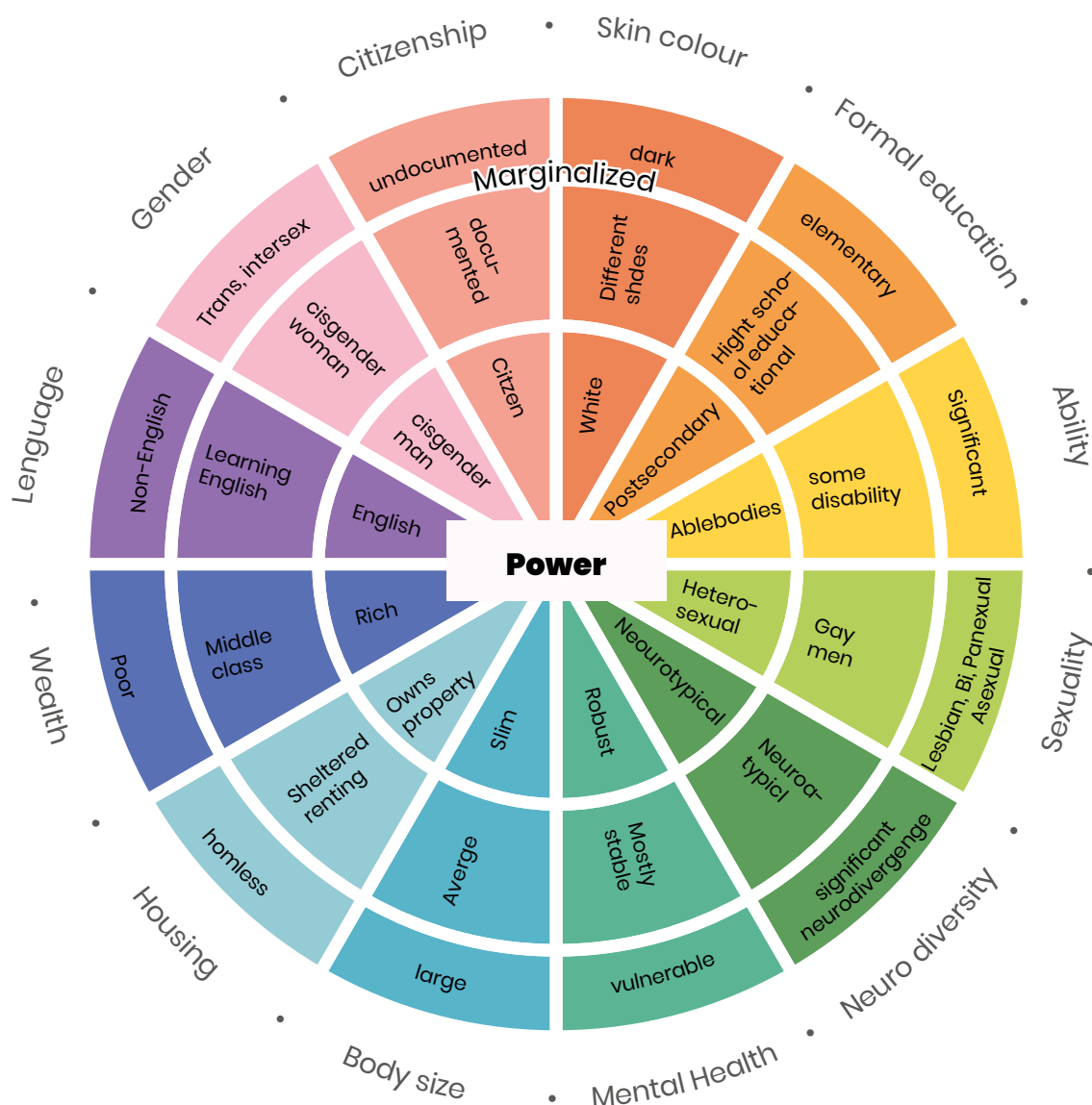
- Malena deMontis, JASS Meso

“[M]acht is relationeel, dynamisch en multidimensionaal, en verandert naar gelang van context, omstandigheid en belang. De uitingen en vormen ervan kunnen variëren van overheersing en verzet tot samenwerking en transformatie.”

- –

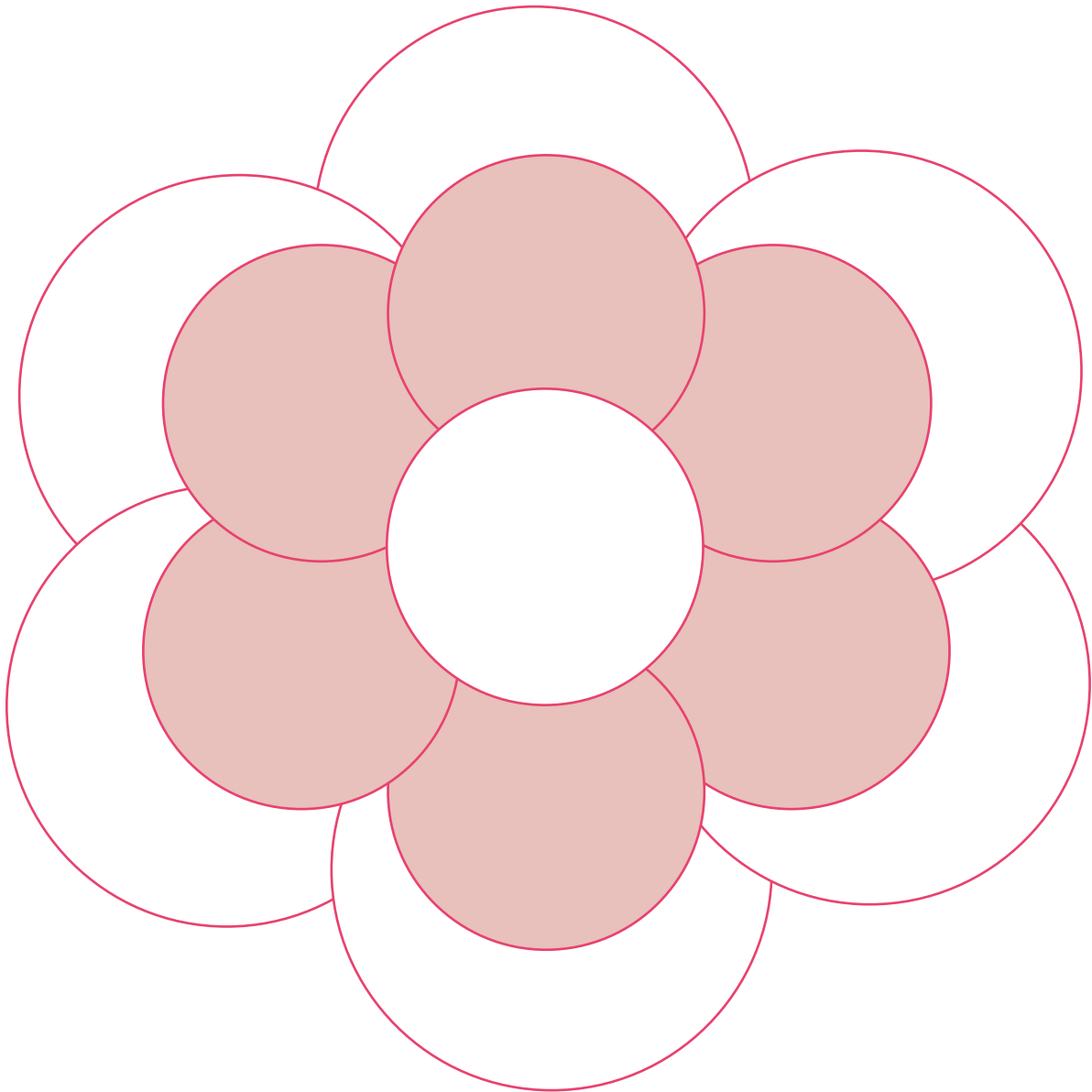
Lisa VeneKlasen en Valerie Miller, JASS

Hand-out 2 – Wiel van privileges

Source:
https://werise-toolkit.org/en/system/tdf/pdf/tools/Power-Flower-Our-Intersecting-Identities_0.pdf?file=1&force=

Handout 3 – Power flower

Source:
https://werise-toolkit.org/en/system/tdf/pdf/tools/Power-Flower-Our-Intersecting-Identities_0.pdf?file=1&force=

Hand-out 4 – De privilege wandeling

profielen

JAN

Leeftijd: 50
Geslacht: man
Genderidentiteit: cisgender
Seksuele geaardheid: heteroseksueel
Nationaliteit: Belg

Je werkt als manager voor een grote multinational gevestigd in Brussel. Je vrouw is gestopt met werken toen ze de eerste keer zwanger werd en nu heb je twee puberende kinderen. Je woont met uw gezin in een groot dakappartement in het centrum van Brussel, ook al ben je het grootste deel van de tijd aan het werk. Je bent vaak van huis voor uw werk, maar één keer per jaar neem je je gezin mee op een grote vakantie om wat tijd samen door te brengen.

FIRAZ

Leeftijd: 25
Geslacht: man
Genderidentiteit: cisgender
Seksuele geaardheid: homoseksueel
Nationaliteit: Koerdische vluchteling uit Syrië

Je bent een Koerdische vluchteling die momenteel in Griekenland woont. Je bent uw land ontvlucht toen IS in 2014 Rojava binnenviel, omdat je vreesde voor je leven vanwege je seksuele geaardheid. Je bent eerst in Turkije aangekomen en van daaruit heb je een boot naar Lesbos genomen. Daar heb je meer dan een jaar in het vluchtelingenkamp Moira doorgebracht. Momenteel woon je in Athene in een bezet gebouw. Je hoopt genoeg geld te verzamelen om je reis voort te zetten en Zweden te bereiken waar je zus met haar familie woont.

ALMA

Leeftijd: 45
Geslacht: vrouw
Genderidentiteit: cisgender
Seksuele geaardheid: lesbisch
Nationaliteit: Italiaans

Je komt uit een klein dorpje in het zuiden van Italië en bent opgegroeid in een zeer gelovig gezin. Kort na je middelbareschooldiploma ben je naar een grote stad in het noorden van het land verhuisd om rechten te studeren. Sinds je coming out, toen je 25 was, heb je geen contact meer gehad met je familie, die je seksuele geaardheid nooit heeft geaccepteerd. Je woont nu in Londen en werkt als een burgerrechten advocaat. Je woont met je partner Alice en je kat Meow in een leuke flat in het centrum van de stad en gaat graag met haar uit eten in leuke restaurantjes.

MARIA

Leeftijd: 60
Geslacht: vrouw
Genderidentiteit: cisgender
Seksuele geaardheid: heteroseksueel
Nationaliteit: Oekraïens

Je werkt als verzorger bij een familie in Spanje, waar je zorgt voor hun bijna 100-jarige opa die niet meer voor zichzelf kan zorgen. Je werkt 6 dagen per week maar zonder arbeidscontract. Daardoor kun je geen reguliere verblijfsvergunning aanvragen en hoewel je je familie in Oekraïne (je hebt een man en twee kinderen) economisch kunt onderhouden, heb je hen de afgelopen 5 jaar niet gezien. Op je vrije dag zie je je vrienden, van wie de meesten ook als zorgverlener werken, voor een praatje, koffie en snoepjes. Je mist je familie heel erg en je praat zo veel mogelijk met hen via Skype.

MICHELLE**Leeftijd:** 18**Geslacht:** vrouw**Genderidentiteit:** transgender**Seksuele geaardheid:** heteroseksueel**Nationaliteit:** Italië

Je zit in het laatste jaar van de middelbare school en je kunt niet wachten tot het voorbij is! Je bent een paar jaar geleden met je transitie begonnen en je familie steunt je en accepteert je genderidentiteit. Thuis is een heel veilige plek voor je, terwijl je het op school erg moeilijk hebt. Je school is trouwens niet in staat om je een alias te geven en je oude naam wordt nog steeds gebruikt. Je klasgenoten willen je niet meer zien lijden en hebben, gesteund door een plaatselijk studentencollectief, besloten te protesteren om de directeur van je school te vragen alias-carrières in te voeren, zodat alle leerlingen zich door de school geaccepteerd en opgenomen voelen.

APHRODITE**Leeftijd:** 15**Geslacht:** vrouw**Geslachtsidentiteit:** genderfluïde**Seksuele geaardheid:** fluïde**Nationaliteit:** Grieks

Je gaat naar een professionele middelbare school en studeert autotechniek. Je wordt niet graag Aphrodite genoemd maar liever Aphro, maar op school en thuis blijven ze je zo noemen. Je moeder klaagt de hele tijd dat je je "te mannelijk" kleedt en probeert je rondingen te bedekken en vooral je borsten die de laatste tijd nogal gegroeid zijn. Je houdt ervan om dingen te bouwen en hoopt dat je ooit je eigen timmerbedrijf zult openen.

ALICE**Leeftijd:** 17**Geslacht:** vrouw**Genderidentiteit:** cisgender**Seksuele geaardheid:** vloeiend**Nationaliteit:** Frans

Je komt uit een zeer rijke familie en gaat naar een van de beste scholen van Parijs. Je ouders hebben grote verwachtingen van je toekomst: ze willen dat je bedrijfskunde studeert, zodat je op een dag het familiebedrijf kunt overnemen. Maar dat is niet wat jij in je toekomst ziet... je bent erg actief in de studentenbeweging en ook een feministische activiste en op een dag wil je in een anti-geweldcentrum voor vrouwen werken. Door je activisme op school wijzen leraren je altijd aan als de onruststoker en degene die niet wil studeren.

MAX**Leeftijd:** 19**Geslacht:** man**Genderidentiteit:** cisgender**Seksuele geaardheid:** heteroseksueel**Nationaliteit:** Belg

Je bent net afgestudeerd van de middelbare school en werkt nu als grafisch ontwerper. Je houdt van je baan omdat je altijd al iets wilde dat te maken heeft met design en kunst. Je bent momenteel op zoek naar een gedeelde flat om te verhuizen vanuit het huis van je ouders. Ook al heb je een zeer goede relatie, het is zeker tijd om onafhankelijk te worden! Je ouders zijn een beetje bezorgd over je keuze omdat je op school altijd gepest werd omdat je te gevoelig was en je emoties openlijk toonde en ze willen niet dat je door je nieuwe vrienden en huisgenoten onder druk gezet wordt om in een toxisch mannelijk model te passen.

Hand-out 4 – De privilege wandeling

profielen

ALEGRA

Leeftijd: 18
Geslacht: vrouw
Genderidentiteit: cisgender
Seksuele geaardheid: heteroseksueel
Nationaliteit: Roemeens

Je studeert aan een vakschool om kapper te worden. Dit is je laatste schooljaar en je hebt al een baan aangeboden gekregen van een kapsalon waar je afgelopen zomer stage hebt gelopen. Je weet nog niet of je de baan zult accepteren, omdat je moeder een paar jaar geleden een zeldzame ziekte kreeg en je sindsdien voor haar moest zorgen naast je studie. Je familie heeft immers geen geld om een verzorger voor je moeder te betalen en er is geen structurele ondersteuning.

EDDY

Leeftijd: 17
Geslacht: man
Genderidentiteit: cisgender
Seksuele geaardheid: biseksueel
Nationaliteit: Oostenrijker

Je ouders zijn al voor je geboorte uit de Democratische Republiek Congo naar hier verhuisd, en toch vragen mensen je veel te vaak waar je eigenlijk vandaan komt. Je bent van school gegaan toen je 14 was en je bent nog niet opnieuw begonnen met studeren. Je hebt ook geen werk en om eerlijk te zijn weet je niet echt wat je met je leven aan moet. Je brengt de meeste tijd thuis door met videospelletjes en in het weekend zou je graag met je vrienden uitgaan, maar omdat je geen baan hebt, kun je dat vaak niet veroorloven. Je ouders dreigen je de hele tijd dat als je niets met je leven doet, ze je naar je oma in Congo zullen sturen. Daarom heb je besloten om mee te doen aan een project voor werkloze jongeren van je plaatselijke gemeente.

CHRISTINA

Leeftijd: 18
Geslacht: vrouw
Genderidentiteit: cisgender
Seksuele geaardheid: heteroseksueel
Nationaliteit: staatloos

Je woont met uw gezin in de buitenwijken van Rome, de hoofdstad van Italië. Je maakt deel uit van de Roma-minderheidsgemeenschap. Jij en alle leden van je familie zijn staatloos, net als veel andere Roma in Italië die uit ex-Joegoslavië komen. Aangezien je 18 bent, zou je het recht hebben om de Italiaanse nationaliteit aan te vragen. Je bent echter lichamelijk en geestelijk gehandicapt, waardoor het voor jou onmogelijk is om aan te geven dat je de nationaliteit wilt verkrijgen, zoals de Italiaanse wet vereist. Jouw recht op nationaliteit is je immers ontnegd als gevolg van meervoudige discriminaties op grond van etniciteit en handicap.

Dit is een echt verhaal! Bron: UNHCR

ALICE

Leeftijd: 25
Geslacht: vrouw
Genderidentiteit: cisgender
Seksuele geaardheid: biseksueel
Nationaliteit: Italiaans

Je ouders verhuisden naar Napels, Italië, voordat je uit Kameroen werd geboren. Ook al ben je in Italië geboren, je moest tot je 18e wachten om je staatsburgerschap te krijgen. Gelukkig hebben je ouders je economisch en psychologisch gesteund in het proces, anders denk je niet dat je het gered zou hebben met al die bureaucratie. Het verkrijgen van het staatsburgerschap is van fundamenteel belang geweest om je eindelijk thuis te voelen in het land waar je geboren bent en dezelfde rechten te hebben als al je vrienden, zoals verhuizen om in een ander land te gaan werken of studeren zonder dat je je zorgen hoeft te maken over visa. Sinds je klaar bent met je middelbare school ben je op zoek naar een vaste baan, maar dat was erg moeilijk, niet alleen omdat jongeren in jouw regio weinig kansen hebben, maar ook omdat mensen je meestal anders behandelen als ze je huidskleur zien.

JOSÉ**Leeftijd:** 27**Geslacht:** man**Genderidentiteit:** cisgender**Seksuele geaardheid:** homoseksueel**Nationaliteit:** Spaans

Je hebt onlangs de universiteit afgerond en bent begonnen als leraar. Je houdt van je baan en vooral van het feit dat je met jongeren werkt. Je hebt een goede band met al je leerlingen en collega's. In het weekend wijdt je je aan je andere grote passie: optreden als drag queen. Al tijdens je studie ben je begonnen met het geven van shows in clubs en je vindt het geweldig. Toen je begon te werken wist je niet zeker of je zou stoppen of niet, maar je kon je passie gewoon niet achterlaten. Nu ben je bang dat iemand op school erachter komt en je ontmaskert. Sommigen hadden het er al moeilijk mee dat je openlijk en trots homoseksueel was.

GEETA**Leeftijd:** 13**Geslacht:** vrouwelijk**Genderidentiteit:** cisgender**Seksuele geaardheid:** heteroseksueel**Nationaliteit:** Nepalees

je komt uit een afgelegen dorp in het westen van Nepal. In jouw land worden vrouwen tijdens hun menstruatie als "onrein" beschouwd. De mensen geloven dat als een menstruerend meisje hen aanraakt, er slechte dingen zullen gebeuren en dat god boos zal zijn. Ze worden tijdens hun menstruatie uit hun huizen verbannen en naar kale hutten gestuurd, hoewel dat sinds 2005 illegaal is. Toen je 11 was, werd je voor het eerst van huis verbannen om in een kleine hut te gaan wonen, ver weg van je familie en vrienden. Als je elke maand naar de hut wordt gestuurd, kun je niet naar school en breng je je dagen door met schoonmaken, vegen en gras maaien. De hut is gemaakt van modder en heeft geen raam. Je hebt geen toegang tot maandverband en vooral 's nachts is het er erg koud en je bent bang voor dieren en mensen die je zouden kunnen aanvallen.

LIINA**Leeftijd:** 29**Geslacht:** vrouw**Geslachtsidentiteit:** cisgender**Seksuele geaardheid:** biseksueel**Nationaliteit:** Fins

je woont in Barcelona met je hond en drie katten. Je hebt de afgelopen 10 jaar in Spanje doorgebracht, waar je veel verschillende banen hebt gehad: makelaar, verkoopster, hondenoppas. Nu werk je voor een internationaal vertaalbureau en woon je in een mooie flat in de buitenwijken. Je zorgt heel goed voor uw dieren en laat uw hond minstens 3 keer per dag uit. Je hebt besloten dat je geen kinderen wilt, maar mensen zeggen je de hele tijd dat het tijd wordt om je te settelen, een gezin te stichten en kinderen te krijgen.

ANNIKA**Leeftijd:** 23**Geslacht:** vrouw**Genderidentiteit:** cisgender**Seksuele geaardheid:** heteroseksueel**Nationaliteit:** Duits

Je bent kleuterleidster en je hebt momenteel geen werk. Je bent ontslagen bij je vorige baan omdat de directrice van de kleuterschool waar je werkte erachter was gekomen dat je (nu ex) vriendje een aantal "hete" foto's en video's die jij hem privé had gestuurd had gedeeld met zijn voetbalvrienden in een chat. De directrice ontsloeg je niet alleen, maar vertelde de hele school, inclusief de ouders, over de redenen van haar beslissing en voegde eraan toe dat je op deze manier geen andere baan als leerkracht zou hebben gevonden. Je kent je rechten en daarom heb je ervoor gekozen de directeur en alle andere betrokkenen voor de rechter te dagen. Je zaak is nationaal geworden en je hebt veel solidariteit gekregen van mensen uit het hele land.

Hand-out 4 – De privilege wandeling

profielen

ZEINAB

Leeftijd: 10

Geslacht: vrouwelijk

Genderidentiteit: cisgender

Seksuele geaardheid: nog niet zeker

Nationaliteit: Zanzibar

Je bent lid van de meisjesclub van je school, waar je hebt geleerd over kinderrechten – zoals het recht van kinderen om mee te doen, het recht van kinderen op onderwijs en het recht van kinderen om gehoord te worden. Je gaat graag naar de meisjesclub, zit er samen en praat over verschillende dingen. Na de meisjesclub gaan jij en je vrienden terug naar jullie gemeenschap en praten jullie met andere kinderen over wat jullie geleerd hebben, zoals geweld in al zijn vormen.

ANDY (ANDREA)

Leeftijd: 18

Geslacht: vrouw

Genderidentiteit: transgender

Seksuele geaardheid: lesbisch

Nationaliteit: //

Je bent nieuw in de stad, je bent minder dan een maand geleden verhuisd en hebt net verklaard naar je nieuwe middelbare school te gaan. Je bent op je 14e begonnen met je overgang en je familie houdt van je en steunt je tijdens de reis en dat gold ook voor je vrienden en schoolgenoten, totdat je moest verhuizen vanwege de baan van je moeder. Je bent bang voor je nieuwe school en bang dat je nieuwe vrienden je niet zullen accepteren en je zullen gaan pesten zodra ze je overgang ontdekken.

Dit profiel is afkomstig uit Youth for Love – het spel. Door te spelen krijg je de kans om, vanuit verschillende perspectieven, verhalen te beleven die met geweld te maken hebben en bepaal je met jouw keuzes het einde van de verhalen. Nieuwsgierig geworden? Bekijk het op:

<https://www.youthforlove.eu/en/pregame/>

ROBERT

Leeftijd: 18

Geslacht: man

Genderidentiteit: cisgender

Seksuele geaardheid: heteroseksueel

Nationaliteit://

Je bent de grote broer van drie zussen en je houdt ervan om met kinderen om te gaan. Je bent heel kalm en vredelievend en houdt van zingen en acteren. Je hebt vertrouwensproblemen door de manier waarop sommige van je schoolgenoten je in het verleden hebben behandeld: grappen over je lengte, tot zelfs ernstige pesterijen zoals eten naar je gooien of je in elkaar slaan. Hierdoor is je zelfvertrouwen tot onder het nulpunt gedaald, waardoor het erg moeilijk voor je is om iemand sentimenteel te benaderen. Muziek helpt je om met je problemen om te gaan en je zingt graag voor je vrienden en kleine zusjes.

Dit profiel is afkomstig uit Youth for Love - het spel. Door te spelen krijg je de kans om, vanuit verschillende perspectieven, verhalen te beleven die met geweld te maken hebben en bepaal je met jouw keuzes het einde van de verhalen. Nieuwsgierig geworden? Bekijk het op:

<https://www.youthforlove.eu/en/pregame/>

LISA

Leeftijd: 17

Geslacht: vrouw

Genderidentiteit: cisgender

Seksuele geaardheid: biseksueel

Nationaliteit://

Je zit sinds je 7e noodgedwongen in een rolstoel na een auto-ongeluk. Je houdt van sport en bent erg energiek en competitief. Je vecht tegen iedereen die je met medelijden bedreigt en doet er alles aan om hen je kracht te bewijzen. Je bent enig kind en woont bij je vader nadat hij en je moeder gescheiden zijn. Je maakt deel uit van een gemengd paralympisch basketbalteam en hebt een vriendin die ook van basketbal houdt. Jullie kijken graag naar elkaars wedstrijden en moedigen elkaar aan.

Dit profiel is afkomstig uit Youth for Love - het spel. Door te spelen krijg je de kans om, vanuit verschillende perspectieven, verhalen te beleven die met geweld te maken hebben en bepaal je met jouw keuzes het einde van de verhalen. Nieuwsgierig geworden? Bekijk het op:

<https://www.youthforlove.eu/en/pregame/>

Hand-out 4 – De privilege wandeling

Situaties

Als je nooit op basis van je genderidentiteit bent gediscrimineerd, doe dan een stap vooruit, zo ja, doe er dan een terug

Als je nooit op grond van je seksuele geaardheid bent gediscrimineerd, doe dan een stap vooruit, zo ja, doe er dan een terug

Als je nooit op basis van je afkomst of huidskleur bent gediscrimineerd, doe dan een stap vooruit, zo ja, doe er dan een terug

Als je nooit op basis van je lichaamsgrootte bent gediscrimineerd, doe dan een stap vooruit, zo ja, doe er dan een terug

Als je nooit op basis van je handicap bent gediscrimineerd, doe dan een stap vooruit, zo ja, doe er dan een terug

Als je je veilig voelt 's avonds alleen over straat te lopen, doe dan een stap vooruit, zo niet, doe er dan een terug.

Als je het grootste deel van je leven niet elke maand maandverband of tampons hoeft te kopen, neem dan een stap vooruit, zo ja, neem er dan een terug

Als je de wereld kunt rondreizen zonder je al te veel zorgen te maken over je paspoort en visum, doe dan een stap vooruit, zo niet, doe er dan een terug

Indien je in het bezit bent van het paspoort van het land waar je bent geboren/opgegroeid, doe dan een stap voorwaarts, zo niet een stap terug

Als je je geen zorgen hoeft te maken over geld en hoe je economisch in je behoeften kan voorzien, doe dan een stap vooruit, zo niet doe er dan een terug

Als je gestudeerd hebt aan, ingeschreven bent bij of van plan bent naar de universiteit te gaan, doe dan een stap vooruit, zo niet, doe er dan een terug

Als je fysieke verschijning overeenkomt met je genderidentiteit, doe dan een stap vooruit, zo niet, doe er dan een terug

Als je de belangrijkste verzorger in je gezin bent en je krijgt er niet voor betaald, doe dan een stap terug, zo niet doe er dan een vooruit

Als de mensen om je heen denken dat je te jong bent om je eigen ideeën te hebben en beslissingen te nemen, doe dan een stap terug, zo niet doe er dan een vooruit

Als je recht op onderwijs wordt erkend en je het hele jaar naar school kunt, doe dan een stap vooruit, zo niet doe er dan een terug

Als je familie je accepteert zoals je bent, doe dan een stap vooruit, zo niet, doe er dan een terug.

Als je een vaste baan hebt of er waarschijnlijk een zult krijgen wanneer je klaar bent met school/je studie, doe dan een stap vooruit, zo niet doe er dan een terug

Als je nooit op grond van uw geslacht bent gediscrimineerd, doe dan een stap vooruit, zo niet, doe er dan een terug

MODULE B

Misvattingen over geweld door leeftijdsgenoten

Deze module behoudt dezelfde methodologische structuur van YFL1 Mod2 “Misvattingen over Gendergerelateerd Geweld” (**Toolkit 1**) – hier kan je altijd wat nieuwe ijsbrekers vinden, een nieuwe focus op termen van geweld onder gelijken en enkele nieuwe case studies. De integratie van deze twee modules biedt de facilitator een breder perspectief op het fenomeen geweld, waarbij het genderperspectief wordt samengevoegd met de peer-dimensie.

Te ontwikkelen zachte vaardigheden

Kritisch denken,
teamwork,
empathie,
communicatie

Benodigde materialen

Hand-out 1
Casestudies

Hand-out

markers

laptop

luidsprekers

videoprojector

post-it

Gedetailleerde activiteiten

Vorbereiding voor goed groepswork - Ijsbreking

De begeleiders kiezen een van de volgende ijsbrekers, waarmee de basis wordt gelegd voor goed groepswork. De begeleiders kiezen de oefening op basis van wat volgens hen het beste werkt voor de groep.

OPTIE 1

Ter voorbereiding van de module kiezen de begeleiders een belangrijke afbeelding van de school (bijv. logo, hoofdingang, publiek evenement, enz.) of van de deelnemers, drukken die af op dik papier en knippen die in de vorm van een puzzel. De deelnemers worden dan in groepjes bij elkaar gezet en gevraagd de puzzel zo snel mogelijk af te maken. Er is echter een truc: 1 of 2 stukjes van hun puzzel zitten in de zak met puzzelstukjes van de andere teams. Om hun puzzel compleet te maken, moeten ze de ontbrekende stukjes zo snel mogelijk terugvinden. Bovendien vormen al hun kleine puzzels, wanneer ze in elkaar worden gezet, een groter geheel, waardoor de puzzel compleet wordt. Als het maken van de puzzel te ingewikkeld lijkt, kunnen de begeleiders ook echte puzzels gebruiken. De bedoeling van de oefening is een discussie op gang te brengen over de noodzaak om samen te werken, als groep op te treden en op elkaar te vertrouwen om een complexe taak of situatie tot een goed einde te brengen of goed te beheersen. Vervolgens kunnen we een parallel trekken tussen deze situatie en de context waarin zij moeten reageren op een mogelijke situatie van geweld door leeftijdsgenoten op hun school: hoe handelen zij? Ondersteunen zij elkaar? Delen zij hun middelen? Sturen ze een gemeenschappelijke boodschap uit over geweld door leeftijdsgenoten? Gezien het werk in de vorige module kunnen de begeleiders de discussie ook sturen in de richting van situaties waarin we geneigd zijn minder te handelen, waardoor in dit geval misschien de meest kwetsbaren minder bescherming genieten (bijvoorbeeld de leerlingen die een groter risico lopen het doelwit te worden van haatdragende taal en haatgerelateerd geweld).

OPTIE 2

De begeleiders betrekken de deelnemers in een “welke opties heb ik?”-spel met een touw. Dat wordt van de ene deelnemer naar de andere doorgegeven, één voor één (dit leidt tot een web, waarbij alle deelnemers via het touw met elkaar verbonden zijn). De persoon die het touw krijgt, vertelt wat hij anderen heeft zien doen bij geweld door leeftijdsgenoten. Vergeet niet erop te wijzen dat ze tijdens de oefening geen namen van echte mensen mogen geven, maar dat ze alleen moeten praten over hun reactie op de situatie van geweld. Na de eerste ronde van namen en leuke activiteiten, moeten ze het spel in omgekeerde volgorde spelen en allemaal, een voor een, te beginnen met de laatste persoon van het eerste deel van de oefening, het touw teruggooien naar de persoon die het hen in eerste instantie gaf, dit keer opnieuw nadenkend over de situatie die ze zagen en een ding noemen dat volgens hen gedaan had moeten worden in die specifieke situatie. Het tweede deel van het spel kan actiever zijn, aangezien ze tussen het web van touw moeten navigeren, er onderdoor en eroverheen gaan, enz. Aan het eind kunnen de begeleiders feedback geven op hoe de deelnemers elkaar in het tweede deel van de oefening hebben geholpen om door het web van touw te navigeren. Als er deelnemers zijn met een beperking, zorg er dan voor dat je met hen aan het begin van de oefening begint, zodat ze niet zo veel hoeven te bewegen, of kies een andere ijsbreker voor de groep. Een van de begeleiders moet proberen de antwoorden op te schrijven of te onthouden; ten eerste de posities die in het echt worden ingenomen bij een geweld-dadige gebeurtenis en ten tweede wat de deelnemers als een wenselijker antwoord op de situatie beschouwen. De antwoorden zullen nuttig zijn bij de discussies over de onderwerpen die verderop in de module aan bod komen.

Gedetailleerde activiteiten

45 minuten

Misvattingen en realiteiten over geweld door leeftijdsgenoten

Gelieve **3-5 belangrijke misvattingen over geweld door leeftijdsgenoten** te definiëren die gangbaar, wijdverspreid en cultureel bepaald zijn (hoewel veel misvattingen gangbaar zijn, ondanks culturele, geografische en historische verschillen). Dit soort misvattingen en stereotiepe opvattingen over geweld door leeftijdsgenoten bepalen hoe verschillende samenlevingen geweld door leeftijdsgenoten zien en erop reageren. Percepties die sterk worden beïnvloed door misvattingen kunnen ertoe leiden dat overlevenden van geweld in leeftijdsgenoten zich schamen om zich te melden, dat zij de schuld krijgen en zichzelf verwijten maken, dat de ondersteuningssystemen gebrekkig en inefficiënt zijn en dat deze misdrijven ernstig ondergemeld blijven. Schoolbegeleiders worden, net als ieder ander, beïnvloed door misvattingen; dit leidt tot een beperking van hun vermogen om zowel geweld door leeftijdsgenoten te herkennen als adequaat op te treden in dergelijke situaties.

Enkele voorbeelden van **veel voorkomende misvattingen** zijn:

Verklikkers zijn verraders! Geweld onder jongeren moet worden opgelost onder de jongeren zelf. Zulke gevallen zijn nooit heel ernstig, het zijn meer een soort spelletjes die tieners spelen. Het is beter dat volwassenen niet ingrijpen, anders maken ze de situatie alleen maar erger. Boys will be boys. Geweld is een onderdeel van de socialisatie van jongens, die proberen te bepalen wie de alfa is. Groepsdruk is een manier om mannelijkheid te bewijzen; jongens moeten stoer zijn.

Meisjes vinden het leuk. Als een meisje nee zegt, bedoelt ze misschien. Ze is moeilijk te krijgen, het is allemaal onderdeel van een dating spel,

dus een jongen moet blijven proberen.

Het is altijd gemakkelijk te herkennen of een leerling het slachtoffer is van geweld, aangezien echt geweld sporen nalaat. Kwade woorden of kleine overtredingen op sociale media zijn geen geweld.

Meisjes zijn nooit gewelddadig. Meisjes zijn van nature vriendelijker en rustiger dan jongens en de situaties waarin meisjes gewelddadig worden zijn uiterst zeldzaam.

Meestal worden alleen kwetsbare leerlingen gewelddadig (leerlingen uit eenoudergezinnen, leerlingen die in armoede leven, leerlingen die tot bepaalde etnische groepen behoren, leerlingen met een handicap, leerlingen met leerachterstand).

De deelnemers worden in 3-5 kleinere groepjes ingedeeld. Elke groep krijgt een flip-over met daarop een misvatting geschreven. Gedurende de volgende 15 minuten wordt hen gevraagd te overleggen, om hun eigen persoonlijke mening te geven en ook om op te schrijven wat het effect kan zijn van zo'n misvatting van geweld door leeftijdsgenoten:

- De mogelijkheid om geweld onder jongeren te benoemen (vraag hen duidelijke voorbeelden te geven)
- Aangifte doen van geweld (vraag hen duidelijke voorbeelden te geven)
- Het vermogen van leerkrachten om tussen te komen of om geweld te voorkomen bij geweld onder jongeren (vraag hen duidelijke voorbeelden te geven).

Come dicevamo in precedenza, selezionate 3-5 stereotipi su cui concentrarsi con il gruppo. Organizzate le e i partecipanti in 3-5 piccoli

gruppi; a ciascun gruppo fornite un cartellone. Zodra het groepswerk klaar is, laten de begeleiders elke groep hun specifieke werk aan alle andere deelnemers voorstellen. Onderbouw hun bevindingen met eigen voorbeelden. De voorbeelden moeten ook landspecifiek zijn. Je kan de groep bijvoorbeeld het volgende geven:

- Voorbeelden van hoe misvattingen over geweld door gelijken opduiken in de manier waarop journalisten over geweld schrijven (het etnisch maken van geweld, de schuld bij het slachtoffer leggen in het geval van geweld tussen koppels en seksueel geweld, geweld in verband brengen met armoede, gebrek aan formeel onderwijs enzovoort). De deelnemers kunnen een PowerPoint-presentatie of een collage van kranten- en tijdschriftenknipsels maken.

Case studies die relevant zijn voor de specifieke context

Nadat de begeleiders een bijdrage hebben geleverd met voorbeelden en casestudies, maken zij een debriefing met de deelnemers, waarbij zij de volgende leidende vragen aanpassen aan de context:

- Denk je dat we stereotypen kunnen indelen in sterke en minder sterke, afhankelijk van hun gevolgen?
- Denk je soms in je dagelijks leven stereotiep, ook al is dat onbewust? Op welke manier?
- Zijn er sterke misvattingen in boeken of cursussen op school? Hoe zou u als leerkracht kunnen bijdragen aan de ontmanteling ervan?

- Zijn er sterke stereotypen in het taalgebruik van de leerlingen? Hoe en wanneer zou je kunnen proberen om daar met hen over na te denken?

Denk je dat gezinnen een verantwoordelijkheid hebben in het in stand houden van stereotypen? Hoe en wanneer zou je kunnen proberen om met leerlingen over deze aspecten na te denken?

- pensate che potremmo classificare gli stereotipi in forti e meno forti, a seconda delle loro conseguenze?
- nella vostra vita quotidiana pensate di essere “portatori di stereotipi”, anche se inconsciamente? Attraverso che modo?
- ci sono evidenti stereotipi nei materiali didattici o nei libri? In che modo voi insegnanti potreste contribuire a smantellarli?
- ci sono radicati stereotipi nel linguaggio di studentesse e studenti? Come e quando potreste provare a riflettere su questo con loro?
- pensate che le famiglie abbiano una responsabilità nel perpetuare gli stereotipi? Come e quando potreste provare a riflettere con le e gli studenti su questi aspetti?

Hand-out – Casestudies

Ema en Elena

Ema en Elena zijn beste vriendinnen sinds groep 6th, toen Elena naar de school van Ema verhuisde. Ze waren allebei erg goed in sport, speelden graag voor hetzelfde schoolteam, hielden ervan korte verhalen te schrijven en brachten al hun tijd samen door. Ema's ouders waren altijd dol op Elena, ze was altijd erg beleefd en aardig en leek de perfecte vriendin. Ema, Elena en hun families waren erg blij toen ze slaagden voor het examen en naar dezelfde middelbare school gingen.

Tijdens de zomervakantie, voor het begin van de negendeth klas, stierf Ema's vader onverwacht. De volgende twee maanden was Ema extreem depressief. Ze ging niet meer uit, had slaapproblemen, wilde niemand zien en bracht het grootste deel van haar tijd door met junk food eten en huilen. Toen ze terug naar school ging, was ze 10 kilo zwaarder en minder fit, zodat ze niet met het volleybalteam van de school kon meedoen, wat ze wel wilde.

Elena was woedend. Al hun plannen samen veranderden en ze begon zich te schamen om met Ema gezien te worden. De meisjes in hun klas waren erg knap en ze maakten voortdurend en openlijk grapjes over Ema. Kort daarna stopte Elena helemaal met praten met Ema, maar behield het "brave meisje" imago tijdens familiebezoeken, in het bijzijn van volwassenen. Ze praatte met Ema op een vriendelijke en empathische manier, sloeg altijd haar armen om haar heen als er ouders in de buurt waren, maar ze zei geen woord als ze alleen waren. Ze communiceerde alleen met Ema door middel van foto's, die ze op school op haar bureau of

in haar rugzak liet zitten. De foto's waren altijd van meisjes met overgewicht, grote dieren of junk food en snoep. Een keer heeft Elena op het schoolplein, tijdens het voetballen, Ema hard met de bal geslagen toen er geen leraar keek; een andere keer, tijdens een familiebezoek, liet Elena zichzelf na het avondeten overgeven op Ema's bed, met de woorden "dit is wat je moet doen als je misvormd bent".

BossyEye

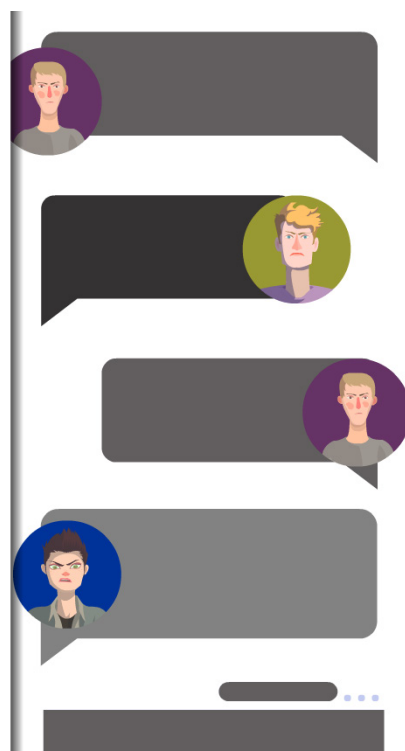
Op een ochtend, tijdens de wiskundeles, kregen alle leerlingen van hun klas een uitnodiging voor een gesloten Insta-groep genaamd BossyEye. Sommigen sloten zich uit nieuwsgierigheid aan, om dan te zien dat het een anoniem aangemaakte groep was voor de leerlingen van hun middelbare school. De truc was de uitdaging: achtervolg je vrienden! Het idee was om foto's te maken van je medeleerlingen op gênante momenten: bezweet van de sportschool, tijdens een bad hair day, gekleed in goedkope of slechte kledij. Alles was toegestaan, zelfs foto's op het toilet of in de kleedkamer. Hoe gênanter of onthullender de foto's, hoe populairder je werd. Aan het eind van elke week maakte de anonieme persoon achter de pagina de top 3 van meest gênante foto's bekend.

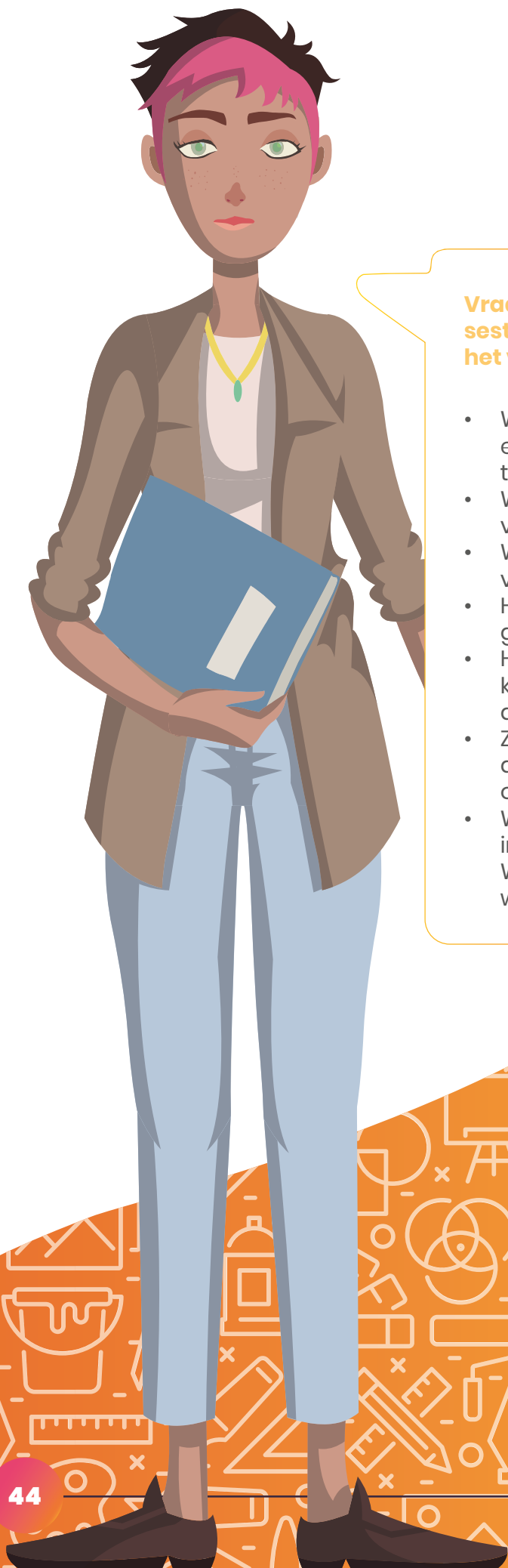
In het begin begonnen de leerlingen er grappjes over te maken; sommigen sloten zich aan uit nieuwsgierigheid, anderen sloten zich pas aan toen er foto's van henzelf werden gepost, met veel gemene commentaar. De sfeer in de school werd extreem gespannen: je wist nooit wanneer je aan de beurt was, leerlingen werden achterdochtig naar elkaar en postten soms zelfs hun eerste foto in de groep gewoon uit wraak, doelend op de persoon van wie ze dachten dat die achter hun eigen foto zat die werd geplaatst.

De opmerkingen werden steeds gemener en sommige leerlingen begonnen de lessen soms te missen. De posts werden steeds online en wat online begon, werd soms fysiek. De pagina hield wekelijkse wedstrijden met thema: er was de Miss en Mister Acne week, dan De lelijkste week enzovoort. Alles lag onder een gemeen, vervormend vergrootglas en sommige studenten begonnen zich steeds meer zorgen

te maken over hun uiterlijk en probeerden elke beweging van hen te controleren. Wanneer ze verslag uitbrachten en de pagina sloten, verscheen er een nieuwe en werden de oude foto's opnieuw geplaatst.

Na twee maanden was het moreel op de middelbare school beneden alle peil en begonnen de leraren het te merken. Veel leerlingen zeiden er niets over, omdat er voor elk van hen veel op het spel stond: de persoon achter de pagina postte het bericht "verklikkers zijn verraders" – wie praat wordt het uiteindelijke doelwit.

Vraag elke groep om na het lezen van de casestudies na te denken over de verhalen en het volgende te bespreken:

- Welke zijn de vormen van geweld door groepsgenoten die je in je casestudy kunt identificeren?
- Wat is de oorzaak van het geweld in je verhaal?
- Wat zijn de gevolgen van het geweld in je verhaal?
- Heb je ooit eerder zo'n verhaal gezien of gehoord?
- Hoe zou de school in dergelijke situaties kunnen optreden? Is de tussenkomst van de school noodzakelijk? Verplicht?
- Zijn er redenen waarom de school in een dergelijke situatie niet zou kunnen/willen optreden?
- Wat zou de consequentie zijn als de school in een dergelijke situatie niet zou handelen? Wat zou worden aangemoedigd? Wat zou worden ontmoedigd?

NOTITIES

This image shows a full page of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, typical of notebook paper. There are no margins, text, or other markings on the page.

MODULE C

Cybergeweld en bewust gebruik van online media

Leerdoelen

- bewustmaking van de verschillende vormen en kenmerken van cybergeweld en de manieren waarop dit kan plaatsvinden
- De leerkrachten meer inzicht geven in de werking van de belangrijkste sociale netwerken en het bewust gebruik ervan
- De behoeften van de leerkrachten inzake ondersteuning en praktische instrumenten verzamelen om tijdens de volledige opleiding te bespreken

Te ontwikkelen zachte vaardigheden

Kritisch denken
empathie, communicatie
teamwork

Benodigde materialen

Hand-out 1
belangrijke definities
en getallen

Hand-out 2
Casestudies

Hand-out 3
Laten we onze toolkit
samenstellen

Hand-outs

Power point

Laptop

sprekers

Projector

Gedetailleerde activiteiten

Assicuratevi di controllare tutte le attività in dettaglio e di stampare tutte le dispense necessarie. Allestite la stanza in anticipo: disponete le sedie a semicerchio, con le sedie di facilitatore e facilitatrice in primo piano, accanto al pc portatile e al videoproiettore. Assicuratevi che tutti e tutte possano sentire e vedere le proiezioni; si consiglia vivamente di portare casse che garantiscano una buona qualità del suono.

10 minuten

Voorgestelde voorbereiding

Zorg ervoor dat u alle activiteiten in detail doorneemt en alle nodige hand-outs afdruckt. Richt de zaal van tevoren in: schik de stoelen als een halve cirkel, met de stoelen van de begeleiders vooraan, naast de laptop en de videoprojector. Zorg ervoor dat iedereen de projecties kan horen en zien; het is sterk aan te raden luidsprekers mee te brengen die een goede geluidskwaliteit garanderen.

Hallo zeggen, inleiding van de belangrijkste doelstellingen van de workshop. (15 minuten)

De begeleiders zullen de inhoud van de module inbrengen. Wat is cybergeweld, wat zijn de culturele wortels die het ondersteunen, hoe kunnen digitale platforms op een positieve manier worden gebruikt, hoe kunnen mensen die het slachtoffer zijn van geweld zich voelen en hoe kunnen we het samen voorkomen en bestrijden.

Speed-intro! (Icebreaker – 10 minuti)

Alle deelnemers worden verdeeld in twee lange rijen (lijn A en lijn B). Ze worden gevraagd voor elkaar te gaan staan en elk paar heeft 30 seconden om iets met hun partner te delen, iets wat hun partner misschien niet van hen weet. De A-groep blijft staan, terwijl de B-groep beweegt. Als de 30 seconden voorbij zijn, gaat

elke persoon in de B-groep naar de volgende persoon. Na afloop van de oefening wordt de deelnemers gevraagd hoe ze de oefening hebben aangepakt en of ze het gevoel hadden dat ze veel kennis hadden opgedaan over de mensen met wie ze contact hadden. Er wordt hen gevraagd het kennisniveau te beschrijven: is het diepgaand, is het oppervlakkig? Hadden ze de gelegenheid om te controleren, om dieper te gaan, om vragen te stellen? Vervolgens wordt deze info vergeleken met de manier waarop we informatie ontvangen via sociale media en hoe we sociale media gebruiken om onszelf aan de wereld voor te stellen. Is dit wie we werkelijk zijn? Zijn er brillen die sociale media ons aanreiken om de kennis over anderen te analyseren?

Belangrijke punten voor de begeleiders (om in gedachten te houden en/of te delen met de hele groep):

Bij de ontwikkeling van de opleiding is het van groot belang dat de ethische grondbeginselen zorgvuldig worden nageleefd (zie de beschrijving in de inleiding van het opleidingsprogramma). Houd vertrouwelijkheid, toestemming voor het delen van gegevens, verantwoordelijkheid en partnerschap in gedachten als essentiële beginselen voor het leren. Zorg ervoor dat deze principes geïntegreerd worden in het groepswork

1. Wat is cybergeweld?

Bespreek, bij wijze van inleiding, met de deelnemers de volgende vragen:

- Wat is cybergeweld?
- Hoe verschilt cyber geweld van traditioneel, offline geweld?
- Welke afleveringen of voorbeelden schieten me te binnen?
- Wat zijn voor jou als leerkracht de belangrijkste uitdagingen om met cybergeweld om te gaan?

Sommigen zullen waarschijnlijk verwijzen naar cyberpesten. Maak van de gelegenheid gebruik om een eerste definitie van cybergeweld te geven:

- een overkoepelende term voor alle vormen van geweld of intimidatie die zich voordoen bij het gebruik van digitale tools.
- Het kan gaan om: Ongewenste seksueel expliciete e-mails, tekstberichten (of online); Ongepaste of beledigende avances op sociale netwerksites of chatrooms op internet; Bedreigingen met fysiek en/of seksueel geweld via e-mail, tekstberichten (of online); Haatspraak, d.w.z. taal die een persoon denigreert, beledigt, bedreigt of viseert op basis van de eigen identiteit (geslacht) en andere eigenschappen (zoals seksuele gaardheid of handicap). sessuale o la disabilità).

Cybergeweld verschilt van offline geweld door het gebruik van technologische of digitale instrumenten en platforms. Technologie maakt het voor de dader gemakkelijker en toegankelijker om zijn doelwit te bereiken: er is geen directe confrontatie tussen dader en slachtoffer, en er is geen directe controle van ouders of leerkrachten. Bovendien kan de dader zijn doelwit anoniem en op elk moment van de dag bereiken. Dit maakt dat cybergeweld niet stopt wanneer de school eindigt, in tegenstelling tot face-to-face geweld.

Ondanks de verschillen zijn er ook overeenkomsten. Slachtoffers van cyberpesten zijn vaak ook slachtoffer van offline pesten, en de daders plegen vaak zowel online als offline geweld. Het traditionele pesten kan online worden voortgezet, door het slachtoffer uit te sluiten op sociale media en instant messaging, of door een andere vorm van cyberpesten, zoals het plaatsen van negatieve opmerkingen en het delen van afbeeldingen zonder toestemming. In sommige gevallen vindt cybergeweld alleen online plaats, bijvoorbeeld wanneer het slachtoffer de dader nooit heeft ontmoet of wanneer de dader alleen zijn toevlucht neemt tot cybergeweld vanwege de anonimiteit en het gebrek aan directe confrontatie.

Kenmerken van cybergeweld

Het eerste kenmerk van cybergeweld is de intentie om iemand te kwetsen of te beschadigen. Als de persoon die het bericht stuurde of een opmerking plaatste niet de bedoeling had om de andere persoon te kwetsen, kunnen we ook spreken van een misverstand.

Een tweede kenmerk is dat de actie wordt herhaald. In het geval van cybergeweld is dit van bijzonder belang omdat berichten, foto's en films online oneindig kunnen worden gedeeld en doorgegeven. Dus zelfs als iemand maar één keer zonder toestemming een foto deelt, is dit een vorm van cybergeweld omdat de actie door een groot aantal mensen tegelijk kan worden herhaald. Het slachtoffer kan nog lang daarna met de actie worden geconfronteerd. Een derde aspect is het feit dat de dader een sociale relatie heeft met het slachtoffer waarbij er sprake is van een machtsonevenwicht (bv. wanneer de dader groter, sterker of populairder is). Een typisch aspect van cybergeweld is dat het gebrek aan evenwicht voortvloeit uit het feit dat de dader anoniem kan blijven of dat hij of zij digitaal vaardiger is dan het slachtoffer.

Gedetailleerde activiteiten

Kenmerken van cybergeweld

In Europa meldde 49% van de kinderen tussen 11 en 18 jaar dat zij te maken hadden gehad met cyberpesten;

34% heeft zich schuldig gemaakt aan cyberpesten en heeft iemand anders online op een kwetsende of nare manier bejegend;

44% van de kinderen die voor de lockdown waren gepest, zei dat dit tijdens de lockdowns in 2020 nog meer gebeurde;

In de VS zegt 61% van de kinderen te zijn gepest vanwege hun uiterlijk. Andere redenen waarom kinderen in de VS cyberpesten, zijn hun vermeende intelligentie (een kwart), ras of seksualiteit (een zevende) en godsdienst (een tiende); Uit gegevens uit verschillende landen blijkt ook dat kinderen, in het bijzonder meisjes van 11 tot 13 jaar, steeds meer het risico lopen het doelwit te worden van criminele seksuele delinquenten;

In Europa zegt 11% van de vrouwen tussen 18 en 29 jaar te maken te hebben gehad met cyberpesten sinds de leeftijd van 15 jaar, waaronder beledigende en ongewenste berichten of toenaderingen. Het risico is het grootst voor jonge vrouwen vanaf 18 jaar;

Uit een studie in Australië, Canada, Europa, Zuid-Afrika, de Republiek Korea en de VS blijkt dat van de kinderen van 11 tot 17 jaar bijna 28% sexts heeft ontvangen, bijna 15% sexts heeft verstuurd en 12% een sext heeft doorgestuurd die zij zonder toestemming hadden ontvangen; In een online-enquête die in de VS werd gehouden onder kinderen van 13-17 jaar, was 40% het ermee eens dat "het normaal is" dat mensen van mijn leeftijd naaktfoto's met elkaar delen; 84% van de ouders wereldwijd maakt zich zorgen over de online veiligheid van hun kinderen.

58% van hen besteedt echter minder dan 30 minuten aan het bespreken van dit onderwerp met hun kinderen, wat de helft is van de tijd van een standaardles op school

* UNESCO bron - oktober 2021

Oorzaken

Net als bij offline geweld kan online geweld een diepgaand en langdurig effect hebben op iemand. De psychologische en emotionele gevolgen voor dader en slachtoffer, zoals depressie of onthechting, zijn zeer vergelijkbaar. Tegelijkertijd kan online geweld ook anders zijn dan offline geweld. De meeste mensen hebben het gevoel dat cybergeweld indringender is, omdat het gebeurt in de veilige omgeving thuis, en het op elk moment kan gebeuren. Bovendien is er geen toezicht of nabijheid van volwassenen. Dit maakt dat online geweld bijna geen grenzen kent. Omdat er geen face-to-face contact is, kan de dader het idee hebben dat zijn daden niet zo erg of impactvol zijn en beseft hij niet dat zijn gedrag veel schade kan aanrichten. Dit wordt ook wel het "cock-pit effect" van online geweld genoemd. Het gebrek aan non-verbaal contact en de mogelijkheid om anoniem te blijven, kunnen impulsiviteit stimuleren. Tegelijkertijd maakt deze anonimiteit het moeilijker om met het geweld om te gaan of het geweld te verwerken. Waar offline geweld vaak het gevolg is van fysieke superioriteit, wordt online geweld gekenmerkt door technologische superioriteit. Het slachtoffer heeft vaak geen grip op de posts, comments of andere online acties van de dader. Dit kan ertoe leiden dat het slachtoffer wegblijft van online media of zelfs zijn account verwijdert, met een sociaal isolement als gevolg. Bovendien geeft het publieke karakter van online media het slachtoffer het gevoel dat het hen tegen de hele wereld is.

Gevolgen

herkennen van signalen van cybergeweld

Depressie

Een slecht humeur, depressie of stemmingswisselingen kunnen een teken zijn van iemand die niet lekker in zijn vel zit. Episoden van angst of woede kunnen ook een aanwijzing zijn.

Fysieke veranderingen

Plotseling gewichtsverlies of gewichtstoename kunnen tekenen van stress zijn. Een vermoeide blik kan ook een teken zijn van slaapproblemen.

Afwezigheid op school

Kinderen die te maken hebben met cybergeweld, gaan op zoek naar excuses om niet naar school te gaan. Ook dalende schoolresultaten kunnen een aanwijzing zijn.

Minder betrokkenheid bij hobby's en vrienden

Slachtoffers van cyberpesten kunnen minder geïnteresseerd raken in dingen waar ze vroeger veel mee bezig waren. De behoefte aan sociale contacten, met vrienden en familie, kan geleidelijk afnemen.

Afname van het gebruik van (sociale) media

Slachtoffers van cybergeweld zullen geneigd zijn sociale media te mijden of kunnen zelfs hun account verwijderen. Het kan er zelfs toe leiden dat iemand zijn smartphone niet meer gebruikt.

Deze signalen wijzen echter niet noodzakelijkerwijs op cyberpesten. Daarom is het nodig om met de leerling te praten en te kijken wat er aan de hand is. 14% van de slachtoffers deelt hun situatie nooit met iemand, en niet iedereen is bereid aangifte te doen van cybergeweld. Als getuige of vertrouwenspersoon kunt u een belangrijke invloed hebben op het stoppen van de pesterijen en op het helpen van het slachtoffer.

Kader: Volgens een onderzoek van het Pew Research Center van eind vorig jaar is 40% van de mensen online lastiggevalen en was 73% van de mensen er getuige van dat iemand anders online werd lastiggevalen. We weten dat veel mensen, uit alle lagen van de bevolking, online gendergerelateerd geweld ervaren en zelfs in stand houden. Als het echter om bedreigingen gaat, worden vrouwen, mensen van kleur en LGBTQ+-volkeren onevenredig hard getroffen. Van degenen die te maken hebben gehad met online intimidatie, zei 66% dat hun meest recente incident plaatsvond op een sociaal netwerkplatform (techwithoutviolence, 2016).

Gedetailleerde activiteiten

2. Vormen van cybergeweld

We hebben gesproken over cybergeweld in het algemeen, hoe het lijkt op of verschilt van offline geweld, en hoe het zowel slachtoffer als dader kan treffen. Cybergeweld kan echter vele vormen aannemen, die vaak vergelijkbaar zijn met vormen van offline geweld.

Bespreek met de deelnemers welke vormen van online geweld zij kennen. Op welke platforms vinden die plaats? Denken ze dat bepaalde platforms bepaalde vormen van cybergeweld kunnen stimuleren? Hebben ze voorbeelden van incidenten in de media? Hoe reageert het grote publiek op de dader/slachtoffer in deze voorbeelden? Is deze reactie vergelijkbaar met hoe leerlingen of docenten reageren op incidenten van online geweld op school?

Deel Hand-out 1 uit met de belangrijkste definities. Bespreek met de deelnemers vormen van geweld waarmee ze vertrouwd zijn en vormen die nieuw voor hen zijn. Besteed speciale aandacht aan online pesterijen: wanneer kun je spreken van online pesterijen? Maak een duidelijk onderscheid tussen het online delen van je mening of het lastigvallen van een persoon op basis van hun geslacht, seksuele geaardheid, religie, ... Hier kun je ook verwijzen naar nationale wetgeving die ook beledigingen, pesterijen of bedreigingen aanpakt. Je kan ook verwijzen naar het wereldwijde, online aspect van het gedrag, waardoor het nog meer impact heeft.

- online intimidatie
- dreigend

- pesten
- chanteren
- ongewenste sexting
- stalking
- haatzaaiende taal
- het zonder toestemming delen van beelden/ wraakporno
- grooming
- doxing

Cybergeweld en de wet

Het is belangrijk te weten dat cybergeweld niet alleen gevolgen heeft voor het slachtoffer, maar ook voor de dader. Daders van geweld kunnen ook psychologische gevolgen van hun daden ondervinden. En bovendien kan het plegen van cybergeweld ook strafbaar zijn.

De meeste EU-landen beschikken over wetgeving om opzettelijk geweld en pesterijen op grond van geslacht, seksuele geaardheid, godsdienst of etnische afkomst aan te pakken. Deze wetten zijn ook van toepassing wanneer online media en communicatieplatforms worden gebruikt om herhaaldelijk dergelijke geweldsdaden te plegen.

Slachtoffers van cybergeweld kunnen een klacht indienen bij de politie, ook als de dader anoniem is. Het is belangrijk om bewijs te bewaren van de berichten, opmerkingen of foto's als bewijs van de inhoud en de kenmerken van de pesterijen.

In de lidstaten van de Europese Unie bestaan

verschillende wetten, beleidsmaatregelen en andere documenten met betrekking tot cybergeweld, cyberpesten en, meer in het algemeen, cybercriminaliteit.

Op Europees niveau bevordert de Raad van Europa al vele jaren de bescherming van kinderen en hun empowerment in een digitale omgeving, onder meer via de huidige **“Strategie van de Raad van Europa voor de rechten van het kind”**, waarin staat dat kinderen:

“... het recht hebben om online te leren, te spelen en te communiceren – en te worden beschermd tegen pesterijen, haatzaaiende taal, radicalisering, seksueel misbruik en andere risico's van het “dark net”.

voorts heeft de Raad van Europa 18 november uitgeroepen tot de “Europese dag voor de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik

Wat specifiek seksistische haatzaaiende taal betreft, heeft artikel 9 van het Verdrag van Boedapest betrekking op kinderpornografie waarbij echte kinderen het slachtoffer zijn, maar ook op personen die minderjarig lijken te zijn, alsmede op realistische (gemorphte) afbeeldingen, dat wil zeggen situaties zonder een echt kind als slachtoffer.

Het **Verdrag van Lanzarote** (2007) heeft betrekking op seksuele uitbuiting en seksueel misbruik van kinderen en bestrijkt ook de onlineomgeving. Het **Verdrag inzake gegevensbescherming** biedt garanties tegen het onrechtmatig verzamelen en gebruiken van persoonsgegevens.

La legge prevede anche delle linee guida operative per la prevenzione e il contrasto del cyberbullismo, che sono state aggiornate nel 2021, con nuovi strumenti e in linea con l'evoluz

Gedetailleerde activiteiten

3. Veilig en verantwoordelijk onlinegedrag aanleren

Belanghebbenden

Jeugd

Jongeren kunnen bij cybergeweld slachtoffer, dader of omstander zijn. Elk van deze 'rollen' vraagt om specifieke kennis en vaardigheden. Deze kennis en vaardigheden kunnen ze leren van leraren, ouders, campagnes, websites, maar ook van elkaar. Jongeren actief betrekken bij het ontwikkelen van een anti-cybergeweld-beleid is een van de eerste voorwaarden om het beleid succesvol te laten zijn.

Ouders

Ook ouders spelen een belangrijke rol. Cybergeweld vindt vaak plaats buiten de schoolcontext. Uit onderzoek blijkt dat jongeren van wie de ouders minder betrokken zijn bij de online activiteiten van hun kind, een grotere kans hebben om dader te worden van online geweld. Jongeren die het slachtoffer zijn van cybergeweld vertellen niet altijd aan hun ouders wat ze meemaken. Jongeren die getuige zijn van cybergeweld, horen vaak van hun ouders dat "zij zich er niet mee moeten bemoeien". Daarom is het belangrijk dat ouders hun kinderen steunen in hun gebruik van online media en zelf het goede voorbeeld kunnen geven. Zij moeten ook in staat zijn signalen te herkennen die kunnen wijzen op online misbruik en op een correcte manier te reageren.

De school

Wanneer tieners online worden lastiggevalen, heeft dat negatieve gevolgen voor de schoolcontext, zoals een negatief schoolklimaat, een afname van de schoolinspanning en minder betrokkenheid van de leerlingen. Scholen kunnen cybergeweld aanpakken met een brede aanpak.

Hoe kan je helpen?

Kies de kant van het slachtoffer. Spreek de dader aan en stel hun gedrag aan de kaak. Daders denken vaak dat hun gedrag hen populair zal maken. Hoe meer mensen in hun omgeving hen aanspreken op hun gedrag en duidelijk maken dat het onaanvaardbaar is, hoe sneller het zal stoppen.

Bied emotionele steun: vraag hoe het met ze gaat en laat ze weten dat niet iedereen de kant van de pester kiest.

Informatie aanbieden. Laat je informeren over het thema en zoek advies en tips voor het slachtoffer: hoe te reageren, waar steun te krijgen, ... Slachtoffers hebben niet altijd de energie om dit soort informatie te zoeken, dus kan je helpen door het voor hen te doen.

Niet niets doen. Niet ingrijpen is de meest voorkomende reactie van omstanders van cyberpesten. Dit kan een versterkend effect hebben, omdat de dader zich gesterkt kan voelen in zijn gedrag. Negeer nooit een situatie van cyberpesten.

4. Activiteit

Handout 3: ontwerpen van een poster/fanzine voor een kleine bewustmakingscampagne die rechtstreeks door de leerlingen is ontworpen en gepromoot.

15 minuten

Afsluiting van de derde module en evaluatie

Om na te gaan wat de impact van deze module was, stelt de begeleider een afsluitende activiteit voor ter evaluatie door de groep, die “Ripple of changes” wordt genoemd (Een steen die in water valt, creëert rimpelingen naar buiten toe. Dit beeld dient als metafoor voor de verschillende niveaus van verandering die door een bepaald project bereikt worden). Herinner de deelnemers aan de doelstellingen van het opleidingsprogramma, waarbij elke module met de hulp van de deelnemers opnieuw wordt besproken. De begeleider maakt met plakband drie concentrische cirkels op de vloer en vraagt het schoolbegeleiders om rond de buitenste cirkel te gaan staan. Vervolgens vraagt de begeleider de deelnemers om een paar woorden op te schrijven of een tekening te maken op een kaart die voorstelt:

1. Ten eerste: twee veranderingen die zij hebben waargenomen als gevolg van de opleiding, de ene had betrekking op zijn of haar persoonlijke verandering, de tweede op de verandering van de groep;
2. Ten tweede twee persoonlijke gedachten over de kwaliteit van de opleiding en de kwaliteit van de methodologieën;
3. Ten derde twee persoonlijke suggesties over de noodzaak van verder onderzoek of verbetering.

De begeleider vraagt iedereen om zijn of haar ideeën te presenteren en ze in de cirkel te plaatsen die past bij het niveau van verandering dat ze tot nu toe hebben gezien, van een klein

ne verandering (binnenste cirkel), een matige verandering (middelste cirkel) tot een grote verandering (buitenste cirkel). Bespreek vervolgens samen of anderen dezelfde mening hebben en stapel deze op elkaar. Herhaal dit drie keer. De facilitator leidt de discussie over eventuele verschillen in de beoordeling van het veranderingsniveau en lost deze op door middel van consensus of een meerderheidsstandpunt (maak geen gemiddelde). De begeleider maakt aantekeningen en laat ruimte voor discussie.

Elke bij het programma betrokken docent en schoolprofessional zal ook een formele evaluatievragenlijst invullen.

Aanvullende verwijzingen naar de inhoud

Mediawijs (2021) Nee tegen cyberpesten. Opgehaald van:

<https://www.mediawijs.be/nl/node/24>

Directoraat-generaal intern beleid (2016). Cyberpesten bij jongeren. Opgehaald van:

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/571367/IPOL_STU\(2016\)571367_NL.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/571367/IPOL_STU(2016)571367_NL.pdf)

U.S. Government Department of Health and Human Services (2021). Wat is cyberpesten? Opgehaald van:

<https://www.stopbullying.gov/cyberbullying/what-is-it>

Aanpak van cyberpesten en andere vormen

van online geweld tegen kinderen en jongeren: informatieblad:

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379486>

Methodologische aanpak

Whole-school benadering
Co-designing
Coöperatief leren

NOTITIES

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has a slightly aged or off-white appearance.

Hand-out 1 – belangrijke definities en getallen

Cyberpesten is pesten dat plaatsvindt via digitale tools zoals mobiele telefoons, computers en tablets. Cyberpesten kan plaatsvinden via sms, sms en apps, of online in sociale media, fora of gaming waar mensen inhoud kunnen bekijken, eraan kunnen deelnemen of deze kunnen delen. Cyberpesten omvat het verzenden, plaatsen of delen van negatieve, schadelijke, valse of gemene inhoud over iemand anders. Het kan gaan om het delen van persoonlijke of privé-informatie over iemand anders zonder toestemming, waardoor iemand in verlegenheid wordt gebracht of wordt vernederd. Sommige vormen van cyberpesten gaan de grens over naar onwettig of crimineel gedrag.

I luoghi più comuni in cui si verifica il cyberbulismo sono:

De meest voorkomende plaatsen waar cyberpesten voorkomt zijn:

- Sociale media, zoals Facebook, Instagram, Snapchat, en Tik Tok
- Sms- en messaging-apps op mobiele of tablet-toestellen
- Instant messaging, direct messaging en online chatten via het internet
- Online forums, chatrooms en message boards, zoals Reddit
- E-mail
- Online gaming gemeenschappen

(stopcyberbullying.gov, 2021)

Sexting is een samentrekking van de woorden seks en sms (Child Focus, z.d.) en behelst het uitwisselen van seksueel expliciete berichten, foto's of video's. Sexting wordt zowel door jon-

geren als volwassenen gedaan en is op zich niet strafbaar. Pas wanneer grenzen worden overschreden, namelijk wanneer er geen toestemming is of wanneer er sprake is van druk of dwang, wordt sexting strafbaar (Sensoa, z.d.).

Wraakporno is het fenomeen waarbij seksueel expliciete beelden of naaktbeelden van een persoon worden verspreid zonder hun toestemming, zelfs als de persoon wel toestemming heeft gegeven voor het maken van de beelden of ze zelf heeft gemaakt. Eigenlijk is het geen goede term, omdat het motief voor het verspreiden van de beelden niet noodzakelijk wraak hoeft te zijn. Het verspreiden van seksueel getinte afbeeldingen van een persoon zonder diens toestemming is strafbaar (IGVM, z.d.). Het is een van de risico's waarvoor men op zijn hoede moet zijn bij sexting.

Grooming is het fenomeen waarbij een volwassene online contact zoekt met een jongere, zich voordoeft als leeftijdsgenoot, een vriendschap opbouwt om vertrouwen te winnen, maar eigenlijk uit is op seksueel contact. Grooming is strafbaar als het slachtoffer jonger is dan 16 jaar (MediaWijs, 2021; WatWat, z.d.). Het is een van de risico's om voor op te passen bij sexting.

Cijfers:

Uit recent 2020-onderzoek onder jongeren tussen de 12 en 18 jaar blijkt dat steeds meer kinderen op steeds jongere leeftijd een eigen smartphone hebben. Zo is in 2020 de gemiddelde leeftijd voor het hebben van een eerste eigen smartphone 9,4 jaar, terwijl dit in 2018 nog 11 tot 12 jaar was. Als jongeren online iets

meemaken, praten ze daar vooral over met vrienden en klasgenoten (67%). Ongeveer de helft van de jongeren (52%) praat erover met hun ouders, 31% met hun broers of zussen, 20% met andere volwassenen en slechts 6% vraagt hulp aan hun leraar. Het onderzoek richtte zich ook op het onderwerp sexting en ontdekte dat 17% van de jongeren uit groep 5 en 6 al eens een pikante foto van zichzelf naar iemand anders heeft gestuurd. 20% van de jongeren uit groep 5 en 6 voelde zich ooit onder druk gezet om een pikante foto van zichzelf door te sturen naar iemand anders. Van de meisjes die intieme beelden van zichzelf hebben doorgestuurd, heeft 1 op de 3 daar later spijt van gehad. 38% van de jongeren heeft wel eens een intieme foto van iemand doorgestuurd, zonder dat die persoon daarvan op de hoogte was. In 65% van de gevallen kenden ze de persoon op de foto. Slechts 10% van de jongeren neemt het op voor het slachtoffer of spreekt de afzender aan op zijn/haar daden. 9% van de jongeren zegt dat ze de foto van iemand anders hebben gestuurd. Jongeren zijn niet altijd naakt op de foto's die ze versturen, maar wel vaak in ondergoed. 68% van de jongeren zegt onherkenbare foto's van zichzelf te tekenen, wat erop kan wijzen dat jongeren zich bewust zijn van de risico's die aan sexting verbonden zijn. Sexting komt ook al veel voor bij jongere kinderen. Zo geeft 10% van de kinderen uit de 5e en 6e klas aan al eens een (goed omschreven) sexy foto van zichzelf te hebben verstuurd (Mediawise, 2021; Sensoa, z.d.). Een recent Telefacts-rapport meldde dat 15% van de vrouwen en 7% van de mannen ooit slachtoffer is geweest van wraakporno of de ongewenste verspreiding van hun seksueel getinte afbeeldingen (VTMGo, z.d.). 80-90%

van de slachtoffers van wraakporno is vrouw (BeOut, 2020). In de periode 2015 - 2018 is het aantal meldingen van misdrijven als problematische sexting/ wraakporno en grooming in België gestegen van 1.200 naar 1.600 (CBS, 2019). De coronapandemie en de lockdowns hebben ook een enorme impact gehad op het online slachtofferschap van kinderen en jongeren. Zo werden er tijdens de lockdown van 2020 135 dossiers van seksueel geweld door jongeren gestart bij ChildFocus, tegenover 60 dossiers in dezelfde periode in 2019. Dat is een stijging van 125%. Het gaat om zaken van problematische sexting/revenge porno, seksuele intimidatie, afpersing en grooming (VRT, 2020).

Hand-out 2: casestudies

SITUATIE 1

Jim, Clara en Mohammed spelen al heel lang samen World of Warcraft. Ze zitten in dezelfde guild en met z'n drieën verslaan ze iedereen die hun pad kruist. Op een dag probeert Clara Mohammed over te halen om mee te doen met het spel tegen Jim. Hij is veel te langzaam en niet half zo goed als Clara en Mohammed. Als ze het zonder hem konden stellen, zouden ze al veel verder zijn in het spel. Samen smeden ze een plan om Jims avatar uit te schakelen..

SITUATIE 2

Aylin heeft een super grappige website gevonden. Je kunt er iemands foto plaatsen en mensen laten stemmen hoe lelijk ze die persoon vinden.

SITUATIE 3

Thomas gleed vandaag uit op een ijsvlakte in de speeltuin en viel super hard op zijn gezicht. Hij had zich behoorlijk bezeerd, maar tegelijkertijd was het heel grappig om te zien. 's Avonds krijgt Yussef een video in zijn mailbox van hetzelfde incident. Blijkbaar had iemand snel zijn gsm bij de hand gehad... Op het scherm is het nog grappiger dan in het echt, dus Yussef stuurt het al grinnikend door naar zijn vrienden.

SITUATIE 4

Lara is net terug van haar reis naar de Dominicaanse Republiek. De hotelfotograaf heeft een heuse fotoshoot van haar gemaakt, in bikini op het strand. Terug thuis, haast ze zich om deze foto's online te zetten. Iedereen moet toch kunnen zien hoe geweldig ze eruit zag!!!

SITUATIE 5

Maria praat vaak met haar vriend. Tijdens een van deze gesprekken vraagt hij haar om haar kleren uit te trekken. Maria is opgewonden om dit voor haar vriend te doen en trekt al haar kleren één voor één uit.

Handleiding 3 – laten we onze toolkit samenstellen!

Stap voor stap:

Enkele voorbeelden:

1.

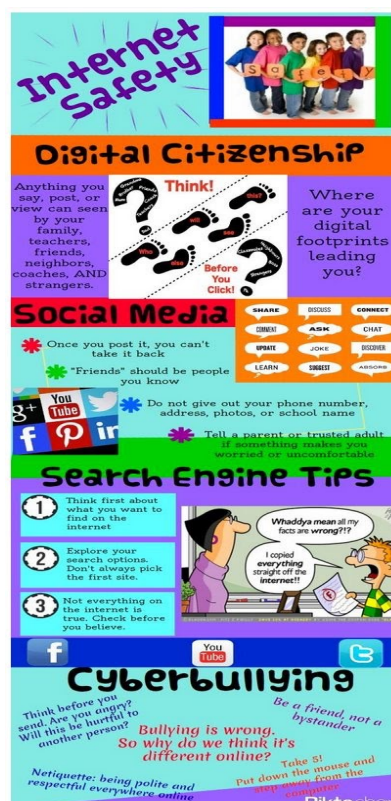
- Ga na welk onderdeel van cybergeweld je wil onderzoeken. Enkele voorbeelden:
- Wat is online geweld? Wat is het verschil met offline geweld?
- Privacy en het gebruik van beelden
- wat kan ik doen met sociale media: goede voorbeelden en nuttige tips!
- de negatieve effecten
- netiquette

De groep kan in kleine themagroepen worden verdeeld en hen laten werken als een kranten-redactie.

2.

Kies het type communicatieproduct: Waarmee communiceer je het liefst? Magazine, poster, infographics, video, ...

3. Het opzetten van onderzoek en materiaal: trefwoorden selecteren, de betrouwbaarheid van informatiebronnen nagaan.

4. Sla de gedownloade afbeeldingen en teksten op in een map.

5. Bespreek de keuze van het materiaal met de groep.

6. Presenteer het materiaal aan de klas.

7. Begin met samenstelling en maak je campagne sites om gratis infographics te maken: Infogr.am; Piktochart.com; Easel.ly; Canva Sites om gratis magazine te maken: flipsnack.

MODULE D

Opzetten van een breed beleid en procedures voor de aanpak van geweld door leeftijdsgenoten op school

Deze module heeft dezelfde methodologische structuur als YFL1 Mod3 “Ontwikkelen van een breed beleid en procedures voor de aanpak van gendergerelateerd geweld” (**Toolkit 1**) – hier is het mogelijk enkele nieuwe hand-outs te vinden.

Te ontwikkelen zachte vaardigheden

teamwerk,
kritisch denken, analyse
gegevens, empathie,
communicatie

Materiali necessari

Hand-out 1

voorgestelde fase voor de ontwikkeling van procedures waarbij de hele onderwijsgemeenschap wordt betrokken

Hand-out 2

Ontwerp van de procedure – aan te passen aan de plaatselijke context

Post-it

Markers

Laptop

speakers

Projector

Hand-out 1 – voorgestelde fase voor de ontwikkeling van procedures waarbij de hele onderwijsgemeenschap wordt betrokken

In de meeste gevallen beschikken scholen niet over specifieke procedures of protocollen om schoolgerelateerd gendergerelateerd geweld (SRGBV) en geweld van medeleerlingen te voorkomen en te bestrijden, terwijl de meeste scholen wel protocollen of procedures tegen pesten en cyberpesten hebben, maar niet volledig inspelen op alle verschijnselen die verband houden met SRGBV en geweld van medeleerlingen. Pesten en cyberpesten zijn immers slechts een van de vele vormen van geweld waaraan leerlingen en jongeren in het algemeen dreigen te worden blootgesteld.

Het is dus van cruciaal belang om duidelijke strategieën aan te nemen waarbij de hele opvoedende gemeenschap betrokken wordt door middel van een gezamenlijk ontwerpproces, met als doel procedures te ontwikkelen waarbij leerlingen, leraren en schoolbege-

leiders in het algemeen, gezinnen, plaatselijke autoriteiten en instellingen en alle relevante actoren op plaatselijk niveau zoals helpdesks en opvanghuizen tegen geweld, centra voor seksuele en reproductieve gezondheidszorg, vrouwengroepen en -organisaties, jongeren-centra, enz. betrokken worden. Aangezien elke context andere behoeften en.

Een opvoedende gemeenschap omvat alle actoren die betrokken zijn bij de opvoeding van kinderen en jongeren in een lokale gemeenschap, zoals scholen en gezinnen, maar ook organisaties uit het maatschappelijk middenveld, universiteiten, lokale instellingen, de particuliere sector en de kinderen en jongeren zelf. De opvoedkundige gemeenschap verleent niet alleen diensten aan minderjarigen, maar is gebaseerd op betrokkenheid en participatie van de jeugd, met als doel de burgers van morgen op te voeden en kinderen en jongeren instrumenten en vaardigheden aan te reiken om hun rechten te erkennen en op te eisen.

¹ Een opvoedende gemeenschap omvat alle actoren die betrokken zijn bij de opvoeding van kinderen en jongeren in een lokale gemeenschap, zoals scholen en gezinnen, maar ook organisaties uit het maatschappelijk middenveld, universiteiten, lokale instellingen, de particuliere sector en de kinderen en jongeren zelf. De opvoedkundige gemeenschap verleent niet alleen diensten aan minderjarigen, maar is gebaseerd op betrokkenheid en participatie van de jeugd, met als doel de burgers van morgen op te voeden en kinderen en jongeren instrumenten en vaardigheden aan te reiken om hun rechten te erkennen en op te eisen. De actoren die een opvoedende gemeenschap vormen, worden in de onderstaande afbeelding geschetst

Fase 0: oprichting van een werkgroep met de betrokken actoren uit de onderwijsgemeenschap, met bijzondere aandacht voor het leiderschap van jongeren

Fase 1: bewustmaking van de betrokken mensen, met bijzondere aandacht voor de vormen, oorzaken en gevolgen van geweld en voor de plaatselijk beschikbare ruimten en diensten.

Hoe: via workshops, opleidingen, momenten van wederzijdse uitwisseling en bezinning

Instrumenten en middelen: Youth for Love toolkits

Fase 2: analyse van beleid, protocollen en procedures op lokaal en schoolniveau

Hoe: door deskresearch, analyse van relevante documenten en interviews met belangrijke actoren.

Instrumenten en middelen: schoolreglement en – procedures, lokaal beleid, nationale plannen en handvaten.

Fase 3: uitwisselen van ideeën en ervaring met de in fase 0 opgerichte werkgroep om de belangrijkste in te integreren elementen te bepalen.

Hoe: workshop di co-design.

Instrumenten en middelen: Youth for Love-trainingsmateriaal voor leraren

Fase 4: stand van zaken in de procedures delen en uitwisselen met de bredere onderwijsgemeenschap. Samen met hen een consensus bereiken en de belangrijkste punten goedkeuren die in de procedures moeten worden opgenomen

Hoe: open overleg voor de hele onderwijsgemeenschap

Instrumenten en middelen: documenten die

eerder in het co-designproces zijn geproduceerd.

Fase 5: uitwerking van de procedures door een beperkte werkgroep van de school (met de mogelijkheid om ook stakeholders uit de onderwijsgemeenschap te betrekken).

Hoe: door een reeks vergaderingen met specifieke taken aan elke persoon van de werkgroep.

Instrumenten en middelen: schoolreglementen waarin de procedures zullen worden geïntegreerd, andere relevante procedures (bijvoorbeeld over pesten en cyberpesten) om synergiën en verbanden mee te creëren.

Fase 6: goedkeuring van procedures/protocol door de school

Hoe: goedkeuring van schoolbestuur of raad

Instrumenten en middelen: specifieke procedure ter voorkoming en bestrijding van geweld, ontwikkeld met de betrokkenheid en actieve deelname van de opvoedende gemeenschap

Fase 7: verspreiding van de procedures binnen de school en de onderwijsgemeenschap

Hoe: verspreiding van het document via specifieke acties en strategieën voor elke doelgroep; uitvoering van een door leerlingen ontwikkelde campagne onder jongeren om ervoor te zorgen dat iedereen op de hoogte is van de ontwikkelde procedure/het ontwikkelde protocol.

Instrumenten en middelen: creativiteit!

Handout 2 – Ontwerp van de procedure – aan te passen aan de plaatselijke context

Voorwoord

Voeg een voorwoord toe, zoals bijvoorbeeld: Deze procedure/protocol, vastgesteld door de schooldirectie/raad op de _____ (datum toevoegen), met deliberatie nr. _____ met als doel geweld onder leerlingen, zowel op school als daarbuiten, te voorkomen en te beheersen, wordt volledig opgenomen in het schoolreglement en maakt er integraal en substantieel deel van uit.

WETTELIJK KADER

Relevante EU-, nationale en lokale wetgeving en beleidsmaatregelen inzake geweld onder leeftijdsgenoten en SRGBV toevoegen

WAT IS GEWELD DOOR LEEFTIJDGENOTEN

Voeg een definitie toe waarin ook aandacht wordt besteed aan vormen, oorzaken en gevolgen van geweld (alle referenties zijn te vinden in het Youth for Love trainingsmateriaal)

PREVENTIE

Welke maatregelen moeten worden genomen om geweld op school te voorkomen? Met wie en hoe?

BEHEER

Come vengono gestiti i casi di violenza? Quali sono i meccanismi di segnalazione? Quali sono le misure da mettere in atto? Chi sono gli attori esterni che devono essere coinvolti? Quando e come dovrebbero essere coinvolti?

Focus su:

Samengevat:

1. Rapportagemechanismen
2. Beheer en te nemen maatregelen

BETROKKEN ACTOREN

Wie is erbij betrokken? Wat zijn de taken voor elk van de actoren?

Middelen

Juridische documenten, onderzoek en publicaties

Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (Istanbul Convention, full text, English), 11.05.2011
<https://rm.coe.int/168008482e>

The Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence (Istanbul Convention): Questions and answers
<https://rm.coe.int/istanbul-convention-questions-and-answers/16808f0b80>

Council of Europe. Raising awareness of violence against women. Article 13 of the Istanbul Convention:
<https://rm.coe.int/168046e1f1>

EIGE – European Institute for Gender Equality
<https://eige.europa.eu/gender-based-violence/what-is-gender-based-violence>

FRA – European Union Agency for Fundamental Rights. Violence against women: an EU-wide survey
<https://fra.europa.eu/en/data-and-maps/violence-against-women-survey/survey-information>

UNESCO and UN Women. Global Guidance on Addressing School Related Gender-based Violence (2016)
<https://www.paho.org/hq/dmdocuments/2017/violence-against-women-2017-03ws-schoolrelated-gender-based-violence-guidance-UNESCO-UNWomen.pdf>

World Health Organization. School-based violence prevention. A practical handbook (2019)
<https://www.unicef.org/media/58081/file/UNICEF-WHO-UNESCO-handbook-school-based-violence.pdf>

United Nations Girls' Education Initiative. A whole-school approach to prevent school-related gender-based violence: Minimum Standards and Monitoring Framework
<https://www.icmec.org/wp-content/uploads/2018/09/Whole-School-Approach-to-Prevent-SRGBV-Minimum-Standards-Framework-UNGEI.pdf>

Website, projecten

Myths concerning violence against women and girls:

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/factsheet-eu_action_to_combat_violence_against_women-2019.pdf

Global women's rights organization

<https://www.womankind.org.uk/>

Safe and welcoming schools

<http://www.endvawnow.org/en/articles/1756-safe-and-welcoming-schools-.html>

Violence in schools

<https://www.coe.int/en/web/children/violence-in-schools>

Co-funded by the Rights,
Equality and Citizenship (REC)
Programme of the European Union

Partnership:

Het project omvat 4 landen en 5 organisaties:

ActionAid Italia, Italië

ActionAid Hellas, Griekenland

AFOL Metropolitana, Italië

CPE – Centrul Partneriat pentru Egalitate,
Roemenië

UCLL – UC Limburg, België

act:onaid

Afol
METROPOLITANA
collegiamo il lavoro

CPE
CENTRUL PARTENERIAT
PENTRU EGALITATE

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

De inhoud van deze Toolkit vertegenwoordigt alleen de mening van de auteurs en is hun verantwoordelijkheid.
De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid voor het gebruik dat kan worden gemaakt van de daarin opgenomen informatie.